

T143522

ปัญหาพิเศษ

ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
จากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
IMPACT ON FARMERS ECONOMIC AND SOCIAL FROM THE
RUBBER DEVELOPMENT STRATEGY 11 PROVINCES IN
NORTHEAST THAILAND

อุษณิษา นันทวงษ์

AUSANISA NANTHAWONG

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 143522
ในเดือนปี 10 ค.ศ. 2559

b. 18799543
i. ....

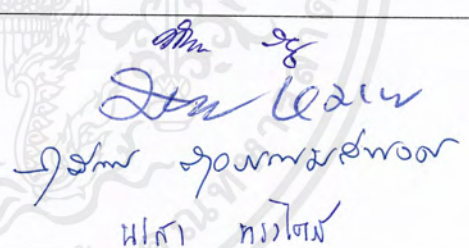
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์
พัฒนาการยาง 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Impact on Farmers Economic and Social from the Rubber
Development Strategy 11 Provinces in Northeast Thailand

นักศึกษา นางสาวอุษณิษา นันทะวงษ์
รหัสประจำตัว 55040640
ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นริสา ทรงไตรย์

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร	
รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ	
ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์	
ดร.นริสา ทรงไตรย์	

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร
วันที่ 10 พฤษภาคม 2559

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุณาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ
นักศึกษา	นางสาวอุษณิษา นันทะวงษ์
รหัสประจำตัว	55040640
ปริญญา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	ดร.นริสา ทรงไตรย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งด้านเกษตรกร ที่อายุมีผลต่อประสิทธิภาพการปลูกซึ่งสำคัญต่อจำนวนผลผลิต ด้านการจัดการผลผลิต การทาสวนยางยังใช้วิธีเดิมที่ล้าสมัยและเมื่อพบปัญหาใหม่ๆ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้ เกิดการขาดทุนผลผลิตเสียหายจำเป็นต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าทุนหรือยอมขาดทุนและหันไปกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้แทน ด้านตลาดและราคายางสำคัญต่อเกษตรกรมาก ราคายางพาราเป็นตัวแปรสำคัญต่อรายได้ของเกษตรกรอีกด้วย เพราะส่งผลกระทบต่อจำนวนผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรที่เป็นสาเหตุให้เกิดการกู้เงินเพื่อนำมาลงทุนหรือใช้เป็นทุนทรัพย์เพื่อการเพาะปลูก บารุงดูแลสวนยางต่อไปเกิดผลกระทบตามมาในระยะยาวพบว่าราคามูลผลิตที่เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหานี้สินส่วนใหญ่ของเกษตรกร ราคายางยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกษตรกรต้องเผชิญมาตลอด รวมทั้งตลาดที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลงสำรวจพื้นที่และเพิ่มจำนวนตลาดให้เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากเกษตรกรไม่ต้องการขายผ่านพ่อค้าคนกลางเพราะถูกกดราคาจนขาดทุน อีกทั้งยังต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดการอบรมอย่างสม่ำเสมอเรื่องการดูแลรักษาพันธุ์และการกำจัดโรคเกี่ยวกับยาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้ทั้งหมด ซึ่งผู้มีพระคุณท่านแรกและผู้ศึกษาใคร่ขอกราบพระคุณคือ ท่าน ผศ.ดร.ดำรงค์ เมฆโหรา อาจารย์ผู้พี่พี่ผู้พี่ และสนับสนุนให้เกิดการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ขึ้น

ท่านที่สอง คือ ดร.นริสา ทรงไตรย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ที่ได้ให้ความรู้ เทคนิค คำแนะ คำสอน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในระหว่างการศึกษาวิจัย ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน จนทำให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณ ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มกฐร และ รศ.ดร.ปัญญา ห่มนึ่งเก็บ กรรมการสอบหัวข้อและโครงสร้างปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะในการจัดทำปัญหาพิเศษเล่มนี้

ขอขอบพระคุณ เกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการทำงาน และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายกิตติพงศ์ ภูระหงษ์ นางสาวเกศกนก ผ่องสุขใจ นายพงศ์วุฒิ ยากลิ่นหอม นายพสธร ปัญญาวงศ์งาม และนางสาวสุชญา เต็มงามทนา คณะผู้ร่วมการศึกษาวิจัย ที่คอยอดทนอดกลั้น และให้ความช่วยเหลือแก่กันตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณคุณพ่อ และคุณแม่ ที่อยู่เบื้องหลังในความสำเร็จ และได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา

อุษณิษา นันทะวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ	II
สารบัญ	III
สารบัญตาราง	V
สารบัญภาพ	VI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6
2.2 ความหมายของวิถีชีวิต	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตเกษตรกรในปัจจุบัน	10
2.4 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	12
2.5 สถานการณ์การผลิตยางพาราไทยปี พ.ศ. 2557	14
2.7 ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 - 2556	18
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
2.9 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	29
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	30
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.2 เครื่องมือในการศึกษา	32
3.3 ขั้นตอนการศึกษา	33
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	37
4.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา	37
4.2 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับ	63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 วิจารณ์ผลการวิจัย	73
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	74
5.1 สรุปผลการวิจัย	74
5.2 อภิปรายผล	77
5.3 ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	82
ประวัติผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 การเลือกเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านการอบรม 3 หลักสูตร จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในปี พ.ศ. 2557	32
4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	42
4.2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	58
4.3 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับของเกษตรกร ชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	70

สารบัญรูปรภาพ

รูปที่	หน้า
2.1 ราคาอย่างแผ่นดินชั้น3	16
2.2 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement and Significance)

อาชีพเกษตรกรรมผูกพันและใกล้ชิดกับวิถีชีวิตคนไทยมาเนิ่นนาน ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคมเศรษฐกิจในเวลาต่อมา ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตเกษตรกร อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นสัญญาณบอกเหตุที่ทำให้การเกษตรแบบดั้งเดิมต้องเปลี่ยนแปลง ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันที่แน่นอนของอนาคต เมื่อทรัพยากรน้อยลง ประชากรที่มากขึ้น ฝืนดินที่เคยอุดมสมบูรณ์เริ่มกลับให้ผลผลิตที่ไม่เป็นไปอย่างที่หวัง ธรรมชาติกับภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดไม่เพียงพอที่จะพลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์และความมั่งคั่งเช่นในอดีตกลับมาได้อีกต่อไป (อัศนี ปาจินบูรวรรณ์, 2549) ประเทศไทยมีการปลูกยางพารากันมากในบริเวณภาคใต้ ด้วยการนำเมล็ดยางพาราจากประเทศมาเลเซีย เข้ามาปลูกครั้งแรกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อปี พ.ศ. 2442 โดยพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ต่อมาหลวงราชไมตรี (ปุม ปุณศรี) ได้นำยางพาราไปขยายพื้นที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นครั้งแรกในท้องที่จังหวัดจันทบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2451 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2521 กรมวิชาการเกษตร และกรมประชาสัมพันธ์ได้เริ่มงานทดลองปลูกสร้างสวนยางพาราตามหลักวิชาการ ปลูกสร้างสวนยางแผนใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทดลองปลูกในจังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ ผลผลิตยางในขณะนั้นเริ่มเปิดกรีดได้และอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่แตกต่างจากผลผลิตในภาคใต้ และภาคตะวันออกนัก ด้วยเหตุนี้จึงเริ่มมีการวิจัยและพัฒนาการปลูกยางในเขตแห้งแล้ง และถือเป็นการเริ่มขยายเขตปลูกยางพาราสู่เขตใหม่ประเทศไทยอย่างจริงจัง ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางทั้งประเทศประมาณ 12 ล้านไร่ กระจายกันอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรมยางของประเทศได้เจริญรุดหน้าเรื่อยมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตและส่งออกยางได้มากที่สุดในโลก กล่าวได้ว่าการปลูกยางพาราในพื้นที่ต่างๆ นั้นเกิดผลผลิตประมาณ 2 ล้านไร่ต่อปี คิดเป็นมูลค่าทั้งของยาง ผลิตภัณฑ์ยาง และเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา กว่า 150,000 ล้านบาท มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้ประมาณ 1.2 ล้านครัวเรือน และมีผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบกว่า 6 ล้านคน

เกษตรกรชาวสวนยางเป็นประชากรอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านรายได้ เนื่องจากผลผลิตจากการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับราคามูลค่าผลผลิตที่ขึ้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลงๆ ตามภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะที่เพิ่งเกิดขึ้น นั่นคือจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาตกต่ำและจีนชะลอการสั่งซื้อ ซึ่งตลาดการซื้อขายจะเป็นการใช้ยางจริงเพียงแค่ 50 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น นอกจากนั้นจะเป็นการซื้อขายกระดาษหรือการซื้อขายล่วงหน้า ผันผวนอย่างหนักและส่งผลกระทบต่อตลาดยางที่ซื้อขายจริง ทันทึและต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวของเกษตรกรอย่างจริงจัง เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นพืชยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเกษตรที่มีมูลค่ารวมกว่า 2 แสนล้านบาท นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยาง ไม่ต่ำกว่า 6 ล้านคน ในช่วง 4-5 ปีนี้ ที่ผ่านมานโยบายภาครัฐมุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณการผลิต และการเพิ่มพื้นที่ปลูกยาง ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญต่อปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง อาทิ 1. ความผันผวนของราคายาง จากปัจจัยต่างๆ เช่น สภาวะเศรษฐกิจโลก ผลผลิต ความต้องการ การซื้อขายล่วงหน้าสต็อกยาง อัตราดอกเบี้ย ค่าเงินบาท และราคาน้ำมัน 2. การขาดข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ ของเกษตรกรชาวสวนยาง 3. การขาดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวสวนยาง ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ สนใจข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยางพาราเพื่อให้เท่าทันและสามารถปรับตัวได้ภายใต้สถานการณ์ยางพาราที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพื่อก่อให้เกิดธรรมาภิบาลการตลาดตลอดสายนับตั้งแต่บริษัท พ่อค้า กลุ่มน้ำยางและชาวสวนยาง(สมาคมยางพาราไทย, 2552) การเพิ่มปริมาณของผลผลิตยางพาราด้วยการขยายพื้นที่ปลูก ซึ่งอาจมีผลกระทบที่อาจเกิดปัญหาได้ในอนาคต เช่น การที่จีนขยายพื้นที่ปลูกภายในประเทศ อีกทั้งการที่ประเทศในอาเซียนจะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 จะส่งผลให้การลงทุนและบริการเคลื่อนไหวอย่างเสรี จึงมีแนวโน้มว่าอาจมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนด้านยางพาราไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่าไทย ทำให้ในระยะยาวประเทศไทยอาจเสียเปรียบทั้งต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และค่าแรง ปัญหาดังกล่าวนี้นหากไม่มีการเตรียมการวางแผนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงก็อาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยได้(พัทธ์ธีรา รื่นพิทักษ์, 2554)

เมื่อเวลาผ่านไปวิถีชีวิตของเกษตรกรชาวสวนผู้ปลูกยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากยุทธศาสตร์ยางพารา ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบที่แท้จริง และสามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ (Objective of the Study)

เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนา
ยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 สมมติฐานของการศึกษา (Hypothesis to be Tested)

ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนา ยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสามารถวางกรอบแนวทางในการกำหนด ยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ระบบการผลิต การจัดการ ผลผลิตยางพารา ราคาผลผลิต รายได้ รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ของเกษตรกรชาวสวนยางใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราให้เกิดการพัฒนาอย่างมีศักยภาพเกิดประโยชน์สูงสุด แก่เกษตรกรชาวสวนยางในการพัฒนาการเกษตรของประเทศต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา (Scope of the Study)

เกษตรกรชาวสวนยางที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา (Definition)

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบหลังจากการนำยุทธศาสตร์พัฒนายางพารามาใช้ซึ่ง ทำให้เกิดผลกระทบกับเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัดได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัด ขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัด ศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

เกษตรกร หมายถึงเกษตรกรชาวสวนยางที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง(สกย.) ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

เศรษฐกิจ หมายถึง งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายยางพาราของเกษตรกรภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัดได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัด บุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัด อำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

เขตพื้นที่ หมายถึง 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัด กาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

สังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหลายรูปแบบ เช่น อาชีพ อายุ เพศ ศาสนา ฐานะ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ ของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัดได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

การผลิตยางพารา หมายถึงการกรีดยังหรือการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งเจ้าของสวนยางควรศึกษาและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม่ได้ราคา เมื่อโคนล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีกรีดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาต้นยางเพื่อให้กรีดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกรีดยางจะต้องยึดหลักที่ว่าเมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสีย น้อยที่สุดแล้วยังสามารถกรีดได้นาน 25 - 30 ปีของเกษตรกรใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา หมายถึงแผนยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2552 - 2556) ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 5 ข้อ

1. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตยางพารา สนับสนุนการผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และพัฒนาระบบการตลาด
2. สร้างความเข้มแข็งและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาง สนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ยางไทยมีคุณภาพและพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางของภูมิภาค
3. สนับสนุนให้มีการเพิ่มมูลค่ายางธรรมชาติโดยการแปรรูป และนำยางธรรมชาติมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพิ่มการใช้ผลิตภัณฑ์ยางและเพิ่มการส่งออก
4. เกษตรกรที่ทำสวนยางสามารถเลี้ยงตัวเองและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ใช้แรงงานหรือพนักงานบริษัททั่วไป ในขณะที่ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาตนเองและแข่งขันกับผู้ผลิตต่างประเทศได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการขายคาร์บอนเครดิตภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาดหรือภายใต้การตลาดแบบสมัครใจ

เป้าหมาย 5 ข้อ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพาราการผลิตยางพาราในประเทศไทยต่อหน่วยพื้นที่ไปอีกไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 หรือเฉลี่ยทั้งประเทศจาก 278 กิโลกรัม/ไร่/ปี ในปี 2551 เป็น 306 กิโลกรัม/ไร่/ปี ในปี 2556 หรือทำให้ผลผลิตโดยรวมของประเทศเพิ่มจาก 3.09 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 3.40 ล้านตันในปี 2556

2. เพิ่มปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในประเทศขึ้นอีกร้อยละ 46 กล่าวคือ เพิ่มปริมาณการใช้จาก 397,495 ตัน ในปี 2551 เป็น 580,000 ในปี 2556 หรือเพิ่มจากร้อยละ 12.87 เป็นร้อยละ 17 ของผลผลิตในปีเดียวกัน

3. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาของไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างชาติมากขึ้น สามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางจาก 178,935 ล้านบาทในปี 2551 เป็น 230,000 ล้านบาทในปี 2556

4. เกษตรกรมีรายได้จากการทำสวนยางไม่น้อยกว่าปีละ 15,000 บาท/ไร่ และเกษตรกรที่ปลูกใหม่มีรายได้จากการขายคาร์บอนเครดิต

5. เกษตรกรชาวสวนยางหรือคนกรีดยางมีสวัสดิการสังคมและ 8 กลยุทธ์หลัก

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพอย่างที่เป็นวัตถุประสงค์

2. การพัฒนาระบบตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

3. การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแปรรูปยางผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา

4. การปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐ

5. ผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(Asian Economic Community - AEC)

6. การสนับสนุนการวิจัย

7. เสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง

8. การพัฒนาบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(Literature Review)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ความหมายของวิถีชีวิต
3. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตเกษตรกรในปัจจุบัน
4. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง
5. สถานการณ์การผลิตยางพาราไทยปี พ.ศ. 2557
6. ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 - 2556
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวความคิดในการศึกษา

2.1 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ประมาณ 170,226 ตารางกิโลเมตร เป็นภาคที่มีพื้นที่กว้างมาก ประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบึงกาฬ และอุบลราชธานี

2.1.1 ที่ตั้งและขอบเขตของภาค

ทิศเหนือ ติดกับประเทศลาว ดินแดนที่อยู่เหนือสุดคือ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย มีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศลาวดินแดนที่อยู่ตะวันออกสุดคือ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ

ทิศตะวันตก ติดต่อภาคกลาง ดินแดนที่อยู่ตะวันตกสุดคือ อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มีเทือกเขาเพชรบูรณ์และดงพญาเย็นเป็นพรมแดนกั้นเขตแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชาและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดินแดนที่อยู่ใต้สุดคือ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา มีภูเขาพนมดงรัก และสันกำแพงเป็นพรมแดนกั้นเขตแดน

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะภูมิประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูงเกิดจากการยกตัวของแผ่นดิน 2 ด้าน คือ ด้านตะวันตกและด้านใต้ของภาค ทำให้มีความลาดเอียงไปทางตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น 2 เขตใหญ่ ได้แก่

2.1.2.1 บริเวณแอ่งที่ราบ

1) แอ่งที่ราบโคราช เกิดขึ้นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา

2) แอ่งสกลนคร อยู่ทางตอนเหนือของภาคตั้งแต่แนวเขาภูพานไปจนถึงแม่น้ำโขง มีแม่น้ำสงครามและห้วยน้ำก่ำไหลผ่าน

2.1.2.2 บริเวณเขตภูเขา

1) ภูเขาทางด้านตะวันตกของภาค วางตัวแนวเหนือ - ใต้ ได้แก่ ภูเขาเพชรบูรณ์ และภูเขาดงพญาเย็น

2) ภูเขาทางตอนใต้ของภาค ได้แก่ ภูเขาสันกำแพง ภูเขาพนมดงรัก

3) ภูเขาที่แบ่งระหว่างแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร ได้แก่ ทิวเขาภูพาน (Geography Funny, 2558)

2.1.3 แม่น้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.3.1 แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ 641 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำสายสำคัญของอีสานตอนล่าง ต้นน้ำอยู่ที่ทิวเขาสันกำแพง แล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี

2.1.3.2 แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ 765 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในประเทศไทย มีต้นกำเนิดที่ทิวเขาเพชรบูรณ์ และไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี (Geography Funny, 2558)

2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับร้อนแห้งแล้งหรือทุ่งหญ้าเมืองร้อน ในช่วงฤดูร้อนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียนำฝนมาตก ซึ่งฝนที่ตกจะมีปริมาณไม่มากนัก เพราะบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเขตเงาฝน คือ อยู่บริเวณด้านหลังของภูเขามีสวนตกน้อย ฝนที่มีปริมาณมากของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมากับพายุดีเปรสชัน ถ้าปริมาณพอเหมาะจะทำให้ปริมาณน้ำเพียงพอ แต่ถ้าหากมากเกินไปจะเกิดปัญหาน้ำท่วมหรือแล้งได้ ฤดูกาลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.1 ฤดูฝน เริ่มประมาณปลายเดือนพฤษภาคมหรือต้นเดือนมิถุนายนสิ้นสุดเดือนตุลาคม ส่วนใหญ่เป็นฝนที่มากับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และจากพายุดีเปรสชัน ภาคนี้มักเกิดปัญหาฝนทิ้งช่วง ทำให้การเพาะปลูกได้รับความเสียหาย

2.1.4.2 ฤดูหนาว เริ่มกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในเดือนตุลาคมเป็นช่วงของการเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว จึงทำให้มวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ปกคลุมมาสู่ประเทศไทย ซึ่งจังหวัดทางตอนบนของภาคจะได้รับอิทธิพลของอากาศเย็นมากกว่าทางตอนล่างของภาค โดยเฉพาะจังหวัดเลยซึ่งมีอุณหภูมิต่ำสุดของประเทศ

2.1.4.3 ฤดูร้อน เริ่มจากเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม แต่ในเขตที่สูงมีความแห้งแล้งเพราะอยู่ห่างไกลทะเล (เวซพล อ่อนละมัย, 2555)

2.1.5 ทรัพยากรธรรมชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.5.1 ดิน

สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตร 57.9 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ดินเค็มประมาณ 17.8 ล้านไร่ หรือร้อยละ 30.7 ของพื้นที่ทำการเกษตรในภาค โดยเป็นดินเค็มจัดไม่สามารถเพาะปลูกได้จำนวน 1.5 ล้านไร่ เค็มปานกลาง 3.7 ล้านไร่ และเค็มน้อย 12.6 ล้านไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่มีโอกาสจะเป็นดินเค็มอีกประมาณ 19.6 ล้านไร่ ปัจจุบันทรัพยากรดินเสื่อมโทรมจากการเพาะปลูก ใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น การถูกชะล้าง และเผาตอซังหลังเก็บเกี่ยว ดินเค็มโดยรวมแพร่กระจายมากขึ้นแต่พื้นที่เค็มมากและปานกลางลดลง ส่วนบริเวณใต้ดินของภาค เป็นแหล่งเกลือหินที่มีปริมาณสำรองประมาณ 18 ล้านล้านตันและเป็นแหล่งโปแตส ที่มีปริมาณสำรองกว่า 2,500 ล้านตัน ที่บริเวณ 2 อำเภอบ้านเขวาสันติ จังหวัดชัยภูมิ ประมาณ 500 ล้านตัน และบริเวณจังหวัดอุดรธานีประมาณ 2,000 ล้านตัน ที่สามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้อีกมาก ซึ่งทรัพยากรแร่หลายชนิด (โปแตส เหล็ก ทองแดง) เหล่านี้ยังไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและเศรษฐกิจของภาคเท่าที่ควร

2.1.5.2 น้ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลุ่มน้ำประธาน 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ (1) ลุ่มน้ำโขง (2) ลุ่มน้ำชี และ (3) ลุ่มน้ำมูล และมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 11 แห่ง ได้แก่ เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนสิรินธร เขื่อนลำปาว เขื่อนน้ำอูน เขื่อนลำตะคอง เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนน้ำพุง เขื่อนมูลบน เขื่อนลำนางรอง เขื่อนห้วยหลวงและเขื่อนลำพระเพลิง ปริมาณน้ำฝนในภาค เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 1,474 มิลลิเมตรต่อปี ยกเว้นบริเวณตอนในด้านตะวันตกของภาค ซึ่งได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ย โดยอยู่ที่ระดับประมาณ 1,123 มิลลิเมตรต่อปี ส่วนจังหวัดในบริเวณริมแม่น้ำโขง เช่น จังหวัดหนองคาย

จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จะมีปริมาณน้ำฝนมากโดยอยู่ในที่ระดับประมาณ 2,000 มิลลิเมตรต่อปี ดังนั้นในภาพรวมแล้วทรัพยากรน้ำมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการแต่ก็เก็บได้เพียงร้อยละ 17.0 ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง และน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนเป็นประจำที่ผ่านมา พัฒนาระบบชลประทานได้เพียง 8.1 ล้านไร่ คิดเป็นเพียง ร้อยละ 14.1 ของพื้นที่การเกษตร ซึ่งยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาระบบชลประทานได้อีก 7.1 ล้านไร่ ส่วนระบบประปาหมู่บ้านยังขาดแคลนอีกกว่า 9 พันแห่ง

2.1.5.3 ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในภาคปัจจุบันมีจำนวนเพียง 13.1 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของพื้นที่ภาค ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีการปลูกป่า ทั้งในพื้นที่อนุรักษ์ ป่าเศรษฐกิจ และป่าชุมชน แต่ยังคงมีพื้นที่เสื่อมโทรมกว่า 17 ล้านไร่ จากการเข้าครอบครองทางการเกษตร และมีพื้นที่ชุ่มน้ำหลายแห่งเริ่มเสื่อมสภาพจากการเข้าใช้ประโยชน์โดยขาดการดูแลรักษา (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554)

2.1.6 สภาพพื้นที่และภูมิอากาศ

พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราควรสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 200 เมตร ซึ่งยางพาราจะเจริญเติบโตเป็นปกติคือ สามารถกรีดยางได้เมื่ออายุประมาณ 6 ปีเมื่อความสูงเพิ่มขึ้นทุก ๆ 100 เมตร จะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตช้ากว่าปกติ 6 เดือน แต่ในปัจจุบันพบว่าสามารถปลูกยางได้จนถึงระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร และควรเป็นพื้นที่ราบหรือมีความลาดเทเล็กน้อย ไม่ควรเกิน 35 องศา การปลูกยางในพื้นที่ที่มีความลาดเทสูงจะเกิดการชะลอทางผิวหน้าดินสูงจนอาจเกิดแผ่นดินถล่มได้ง่าย หากมีปริมาณฝนตกหนักมากติดต่อกันหลายวัน อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราเฉลี่ยตลอดปี 28 องศาเซลเซียสและไม่ควรปลูกยางในแหล่งปลูกที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส เพราะจะทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโตดังนั้นการปลูกยางบนที่สูงจึงมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางทั้งนี้เนื่องจากที่ระดับความสูงเพิ่มขึ้นทุก ๆ 100 เมตร จะทำให้อุณหภูมิลดลง 0.5 องศาเซลเซียส ยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในแหล่งที่มีฝนตกสม่ำเสมอตลอดปีและมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,000 มิลลิเมตรต่อปี แหล่งปลูกยางพาราของประเทศไทยทั้งภาคใต้และภาคตะวันออก สวนใหญ่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,400 มิลลิเมตรต่อปี อย่างไรก็ตามในพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่านี้ คือมีปริมาณน้ำฝน 1,200 - 1,400 มิลลิเมตรต่อปี เช่น ในพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือก็สามารถปลูกยางพาราได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีจำนวนวันฝนตก 120 - 150 วันต่อปี (กรมพัฒนาที่ดิน, 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.7 ลักษณะดิน

ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพาราควรมีคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีเหมาะสมซึ่งคุณสมบัติทางกายภาพได้แก่ ความลึกของหน้าดิน ปกติต้นยางจะต้องการดินที่มีหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยไม่มีชั้นของหินแข็งหรือดินดานขัดขวางการเจริญเติบโตของราก มีการระบายน้ำดีไม่มีน้ำขัง และระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 1 เมตร ลักษณะโครงสร้างของดินควรเป็นดินที่มีลักษณะเป็นก้อนเหลี่ยมมุมมน มีความร่วนเหนียวพอเหมาะ อุ่มน้ำได้ดี เนื้อดินควรเป็นดินเหนียว ร่วนเหนียว ร่วน หรือร่วนปนทราย กล่าวคือ ควรมีอนุภาคดินเหนียวอย่างน้อยประมาณ 35% เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นและดูดซับธาตุอาหารได้ดี และมีอนุภาคดินทรายประมาณ 30% เพื่อให้ดินมีการระบายอากาศดี ดินที่มีเนื้อดินเหมาะสมต่อการปลูกยาง ความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 และไม่เป็นดินเกลือ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2548)

2.2 ความหมายของวิถีชีวิต

ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมในระดับสากล และวัฒนธรรมย่อยในระดับท้องถิ่น การเรียนรู้และการปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ ๆ จึงเป็นไปเพื่อการอยู่รอดในสังคม วิถีชีวิตอยู่ควบคู่กับวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปต่างๆ ในสังคมมนุษย์ ซึ่งได้มีข้อสมมติที่แตกต่างกันไป ทำให้การเปลี่ยนแปลงมีความหมายแตกต่างกันไปด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงในเรื่องธรรมชาติ มีการเกิด แก่ เจ็บตาย เป็นเรื่องธรรมดา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น

ดังนั้นแล้ววิถีชีวิตจึงเป็นการสรุปความคิดและแนวการปฏิบัติตนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งโดยทั่วไปแต่ละชุมชนจะมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน นั้นๆ ที่มีคุณค่าเกิดจากการรวบรวมจากประวัติศาสตร์ ให้ความสำคัญแก่ความเป็นคน และหล่อหลอมกลมกลืนกันในชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ ซึ่งหากต้องการเข้าใจชุมชนจะต้องศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวิถีชีวิตของชุมชนนั้นๆ (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2552)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตเกษตรกรในปัจจุบัน

ระพี สาคริก (2551) ก่อนอื่นถ้าเป็นคนที่ไม่ปล่อยโอกาสให้ผ่านพ้นไปเฉยๆ หากเก็บสิ่งที่ผ่านเข้ามาสู่วิถีชีวิตตนเอง ให้มีโอกาสช่วยให้ตนได้เรียนรู้ความจริงอย่างลึกซึ้ง ก็คงเชื่อได้ว่า “ไม่มีประเทศไหนที่เขาสร้างความเจริญก้าวหน้าให้เป็นผลสำเร็จอย่างชัดเจนแล้ว จะไม่หวงแหนการเกษตรของตนเอาไว้อย่างสุดชีวิต” ถ้าคิดกันเพียงง่ายๆ แม้การเดินทางไปเรียนรู้จากประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่าการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ใครสักคนจะนำผลิตผลการเกษตรเข้าไปใช้ประโยชน์ในประเทศเหล่านั้น ก็ยังถูกค้นหาเศษพืชและสัตว์ที่นำติดตัวไปด้วยอย่างเอาจริงเอาจัง บางประเทศถ้าค้นพบอาจถูกลงโทษถึงจำคุกก็มี

ในอดีตที่ผ่านมา เราคนไทยซึ่งอยู่อย่างประมาทมักลืมนึกถึงความสำคัญของการเกษตร ที่ควรเป็นพื้นฐานความมั่นคงของชาติ แม้จะมีภาชิตสอนใจที่บรรพบุรุษได้กล่าวฝากเอาไว้ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” แต่ภาชิตบทนั้นก็กลับมีผลทำให้คนท้องถิ่นอยู่อย่างประมาท โดยที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย รวมทั้งปล่อยปละละเลยจนกระทั่งเกิดจุดอ่อน ทำให้คนในภาคเกษตรซึ่งเป็นเสมือนกองทัพเศรษฐกิจของชาติมีความอ่อนแอยิ่งขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความอ่อนแอที่อยู่ในรากฐานจิตใจของคนในชาติ อาจทำให้บ้านเมืองเกิดอันตรายอย่างใหญ่หลวง อนึ่ง ความล้มเหลวในการพัฒนาชนบทซึ่งมีการเกษตรเป็นพื้นฐานเท่าที่เป็นมาแล้วนั้นนอกจากการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาจะไม่เป็นผลสำเร็จแล้ว ยังกลับบานปลายออกไปในทางลบเรื่อยๆ อย่างหยุดได้ยาก ดังจะเห็นได้จากการที่เราไม่สามารถชะลออัตราคนชนบทอพยพเข้าเมือง ซึ่งดูได้จากในช่วงที่มีเทศกาลปีใหม่ และช่วงวันสงกรานต์ ซึ่งกรุงเทพฯ เหลือคนอยู่ไม่กี่คน นอกนั้นอพยพกลับบ้านกันแทบทั้งหมด ฉะนั้นเคยสังเกตและพูดอยู่เสมอว่า “ให้ดูได้จากร้านแผงลอยข้างถนนซึ่งนับวันจะมีมากยิ่งขึ้น ยิ่งมากเท่าไรก็ยิ่งแสดงให้เห็นว่าเราไม่สามารถแก้ปัญหาคนละทิ้งเรือกสวนไร่นา เพื่อเข้ามาหากินในเมืองให้เป็นผลสำเร็จได้อย่างจริงจัง”

ทฤษฎีหน้าที่นิยมของบรอนิสลอส มาลินอสกี (Bro Nits law Malinowsky. 1884 - 1942) นักมนุษย์วิทยาชาวโปแลนด์ ได้กว้างว่ามีความเชื่อว่ามนุษย์ในทุกสังคมวัฒนธรรมมีความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจ หน้าที่หลักของวัฒนธรรมคือตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ วัฒนธรรมตามทัศนของมาลินอสกีเปรียบเสมือนเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท

1. ความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจ เช่นอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การเจริญเติบโตและการสืบพันธุ์
2. การตอบสนองร่วมกันของสมาชิกในสังคม หมายถึง การทำงานร่วมกันของสมาชิกในสังคมตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจ
3. ความต้องการเชิงสัญลักษณ์ ความต้องการนี้จะได้รับการตอบสนองโดยการพัฒนากระบวนการวิทยาศาสตร์ ศาสนา ศิลปะขึ้นมาในสังคม

มาลินอสกีเชื่อว่าสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปดัดแปลงเพื่อแก้ปัญหาแห่งชีวิตได้ โดยระบบวิทยาศาสตร์และศาสนาขึ้นมาแทนที่เพื่ออธิบายปรากฏการณ์เหล่านั้น นอกจากนั้นศาสนาและพิธีกรรมต่างๆยังมีหน้าที่เสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และความร่วมมือระหว่างสมาชิกในสังคมเพื่อให้องค์กรสามารถทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ความแตกต่างทำให้ทำลายความคิดที่เกิด

จากแรงกดดันและความเครียดมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างถาวรและขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางมากกว่าเดิม (ผ่องพันธ์ มณีรัตน์, 2521)

2.4 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน (2527) ได้สรุปถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและมีผลสืบเนื่องจากปัจจัยหนึ่งไปสู่อีกปัจจัยหนึ่ง ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดจากการกระทำของคนในสังคมเอง โดยมีปัจจัยภายนอกได้แก่สาเหตุหรืออิทธิพลของบุคคล หน่วยงาน และสถาบันต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภายนอกชุมชน ส่วนปัจจัยภายในนั้นหมายถึง สาเหตุหรืออิทธิพลของบุคคล หน่วยงาน สถาบัน และกลุ่มต่างๆ ที่เกิดจากภายในชุมชน ที่ได้ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลสืบเนื่องต่อกัน

ชลธิชา ศาลิคุปต์ ได้จำแนกทฤษฎีทางสังคมในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

2.4.1 ทฤษฎีการวิวัฒนาการ (Evolution Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายสังคมโดยอาศัยกฎแห่งธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตในการเจริญเติบโตมาเป็นแนวทางในการศึกษาสังคมโดยนำมาเทียบเคียงกัน สังคมที่จะเจริญก้าวหน้าย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม บางสังคมอาจต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดเท่านั้นไม่สามารถจะปรับปรุงพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหนทางที่เหมาะสมได้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเป็นมาของแต่ละสังคม

เฟอ์ดินาน เทกการ์ท สรุปลักษณะของการเปลี่ยนแปลงไว้ดังนี้

2.4.1.1 การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเป็นปกติ

2.4.1.2 การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปช้าๆ ใช้

ระยะยาวนาน

2.4.1.3 การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการมุ่งไปในทิศทางเดียวกันหมดคือมุ่งความก้าวหน้ากว่าเดิม

2.4.1.4. การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการมีจุดมุ่งหมาย(เป้าหมาย)ที่คาดหวังไว้ล่วงหน้าซึ่งถูกกำหนดไว้แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักทฤษฎีในแนวทางนี้มีความเชื่อแบ่งเป็น 2 แนวทางคือ

1) การวิวัฒนาการแบบสายเดี่ยว (Unilinear Evolution Theory) นักทฤษฎีในแนวคิดนี้เชื่อว่าทุกสังคมจะมีการวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันในรูปแบบเดียวกันเป็นไปตามขั้นตอนตามรูปแบบ Linear Model

สังคม A จาก 1 $\longrightarrow$ 2 ก้าวหน้า

สังคม B จาก 1 $\longrightarrow$ 2 เช่นเดียวกัน

2) การวิวัฒนาการแบบหลายสาย (Multilinear Evolution Theory) นักทฤษฎีในแนวคิดนี้มีความเชื่อว่าการวิวัฒนาการทางสังคมนั้นมีทิศทางเป็นไปในลักษณะมุ่งไปข้างหน้าเหมือนกัน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบเดียวกันหมด สังคมสามารถเจริญก้าวหน้าได้ด้วยตนเองและไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร เพราะสังคมแต่ละสังคมต่างมีศักยภาพแตกต่างกัน เช่น จำนวนประชากร คุณภาพประชากรฯ ตามรูปแบบ Multi Successive Model

สังคม A 1 $\longrightarrow$ 2 $\longrightarrow$ 3

สังคม B 1 $\longrightarrow$ 3 $\longrightarrow$ 7

สังคม C 3 $\longrightarrow$ 5 $\longrightarrow$ 9

จะเห็นได้ว่าสังคมแต่ละสังคมต่างมีการพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นฐานของสังคมต่างกัน บางสังคมมีทรัพยากรมาก แต่ประชกรน้อย บางสังคมมีประชกรมากแต่ทรัพยากรกลับน้อย เป็นผลให้เปิดการพัฒนาที่แตกต่างกัน

2.4.2 ทฤษฎีวิวัจกร (Cyclical Theory) เป็นแนวคิดที่อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะเป็นไปในลักษณะเป็นวงจรคือไม่รู้จบสิ้น เกิดขึ้นแล้วอาจย้อนรอยเดิมคือเกิดขึ้นอีกได้ (เวลาและสถานการณ์อาจต่างกัน) แนวคิดนี้ แบ่งออกเป็น 2 แนวตามนักทฤษฎีคือ

2.4.2.1 ทฤษฎีวิวัจกรของ Arnold Toynbee

อาโนลด์ (Arnold Toynbee) นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษ อธิบายว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าขึ้นหรือบางครั้งอาจทำให้สังคมเสื่อมทรามลงได้ สาเหตุที่ทำให้สังคมเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงนี้ เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ

1) ความท้าทาย (Challenges) หมายถึง สิ่งที่เกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด เช่น เกิดสงคราม โรคระบาด ภัยธรรมชาติ ความแห้งแล้งฯ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

2) การตอบสนอง (Responses) หมายถึง ความพร้อมของสังคมที่สามารถจะจัดการต่อสิ่งที่เกิดขึ้น(ความท้าทาย)ความพร้อมนี้หมายถึง ประชากร รวมถึงทรัพยากร เช่น มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ มียารักษาโรคที่มีประสิทธิภาพ มีกองทัพที่เข้มแข็ง มีประชกรที่มีคุณภาพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2.2 ทฤษฎีวิวัฒนาการของ Oswald Spengler

ออสวอล (Oswald Spengler) นักประวัติศาสตร์ชาวเยอรมัน อธิบายสังคมโดยการศึกษาจากประวัติศาสตร์ของสังคมในอดีต เห็นว่าสังคมที่มีความเจริญนั้นมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปเหมือนกับสิ่งมีชีวิตที่เริ่มจากการเป็นทารกแล้วค่อย ๆ เจริญเติบโต แต่ในที่สุดทารกเหล่านั้นเมื่อเติบโตจนถึงความเป็นผู้ใหญ่จะถึงวัยเข้าสู่ความชราและตายในที่สุด ส่วนสังคมเองเมื่อเจริญจนถึงที่สุดจะเสื่อมสลายเช่นเดียวกันกับสิ่งมีชีวิต จะเป็นวงจรแบบนี้ไปเรื่อยๆ เรียกวัฏจักรนี้ว่า Majestic Cycle

2.4.3 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Technological Change Theory) เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่าตัวการสำคัญที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือเทคโนโลยี แนวคิดนี้ถูกเสนอโดย William F. Ogburn นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางบรรทัดฐานเป็นไปช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพราะเป็นสิ่งที่สามารถเลียนแบบได้ง่ายกว่า รับประทานได้เลยโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงทางความคิดหรือการกระทำอื่นใด และจากการที่เป็นเช่นนี้ทำให้วัฒนธรรมเกิดความล่าช้า (Cultural Lag) ขึ้นได้ นั่นคือวัฒนธรรมส่วนสำคัญของสังคมสองส่วนเจริญไปไม่เท่ากัน อันที่จริงวัฒนธรรมทั้งการกระทำและวัตถุควรจะเจริญไปพร้อมกัน

2.4.4 ทฤษฎีโครงสร้างและการหน้าที่ (Structural and Function Theory) มีนักทฤษฎีอยู่หลายท่านที่มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคม เช่น Talcott Parson, August Comte, Emile Durkheim, Robert K. Merton เนื้อหาสำคัญของทฤษฎีคือเชื่อในความมีเสถียรภาพของสังคม ทุกสังคมจะต้องดำเนินไปและอยู่ในระเบียบตามกฎเกณฑ์ (บรรทัดฐาน) ที่สังคมสร้างขึ้นภายใต้การถูกควบคุมเพื่อให้สังคมเกิดความสมดุล ดังนั้นเมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งของสังคมเกิดความผิดปกติเกิดขึ้น เช่นไม่ปฏิบัติตามที่หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง จะส่งผลให้ส่วนอื่นๆ ของสังคมที่เกี่ยวข้องกันอยู่เกิดปัญหาตามไปด้วย ในทางสังคมการเกิดปัญหานั้นหมายถึงการเสียระเบียบ (Dysfunction) หรือออกนอกกฎเกณฑ์หรือเรียกว่าภาวะไร้ระเบียบทางสังคม (Normlessness) เหตุที่มีการเสียระเบียบมีหลายอย่าง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมควรจะค่อยๆ เป็นไป มิฉะนั้นจะทำให้สังคมเกิดการเสียสมดุลได้

2.5 สถานการณ์การผลิตยางพาราไทยปี พ.ศ. 2557

2.5.1 ผลผลิตยาง

ผลผลิตยางพาราไทยปี 2557 อยู่ที่ระดับ 4.0 ล้านตัน นับเป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่ ไทยมีผลผลิตยางลดลง โดยลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.2 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและการประท้วง ประกอบกับราคายางอยู่ในช่วงขาลงไม่จูงใจเกษตรกรกรีดยาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยาง อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ราคายางที่อยู่ในระดับสูง และนโยบายเพิ่มผลผลิตยาง ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกและเปิดกรดีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผลผลิตปี 2557 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ประมาณ 1 ล้านตันหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.3 ขณะเดียวกัน หลายประเทศขยายพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะจีนมีการขยายพื้นที่ปลูกในประเทศ ราวปีละ 2.6 แสนไร่ และจีนได้ขยายการลงทุนปลูกยางในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และ เวียดนาม (CLMV) ทำให้พื้นที่ปลูกยางใน CLMV เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1 ล้านไร่ ส่งผลให้ผลผลิตยาง ของโลกเพิ่มขึ้นมากในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ผลผลิตยางพาราโลกปี 2557 ลดลงร้อยละ 2.9 จากปีก่อนมาอยู่ที่ระดับ 11.7 ล้านตัน เนื่องจากการ ลดลงของผลผลิตในหลายประเทศโดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

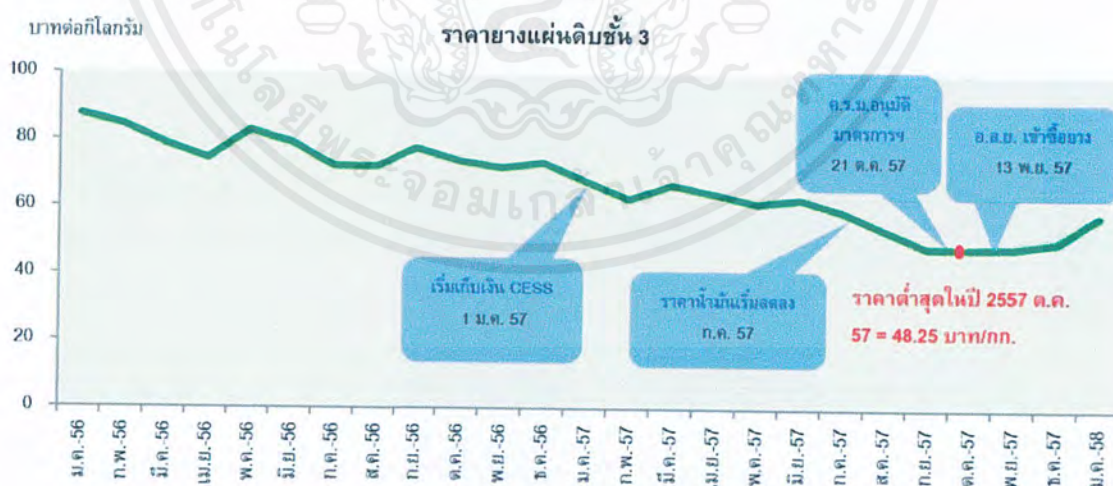
2.5.2 การส่งออกและการใช้ในประเทศ

ยางพาราไทยที่ผลิตเป็นการผลิตเพื่อส่งออกโดยส่งออกไปจีนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56.6 ส่วนใหญ่ส่งออกยางแท่งเพื่อผลติยางล้อ รองลงมา คือ มาเลเซีย ร้อยละ 11.5 ส่งออกน้ำยางขึ้นเพื่อผลติถุงมือยาง และส่งออกไปญี่ปุ่น ร้อยละ 7.7 ซึ่งเป็นตลาดส่งออกยางแผ่นรมควันที่สำคัญของไทยผลผลิตยางพาราไทยปี 2557 อยู่ที่ระดับ 4.0 ล้านตัน นับเป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่ ไทยมีผลผลิตยางลดลง โดยลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.2 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและการประท้วง ประกอบกับราคายางอยู่ในช่วงขาลงไม่จูงใจเกษตรกรกรีดยาง ประกอบกับ ปี 2557 ไทยมีปริมาณการส่งออกยางแปรรูปและยางคอมพาวด์ทั้งหมด 4.2 ล้านตัน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.6 ขณะที่มูลค่าการส่งออกทั้งหมด 315,159.2 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 22.3 เนื่องจากราคายางปี 2557 ลดลงมาก นอกจากนี้ยังเป็นผลจาก 1) มาเลเซียนำเข้าน้ำยาง ขึ้นจากไทยเพื่อผลติถุงมือยางลดลงจากผลของราคาน้ำมันที่ลดลงต่อเนื่อง ทำให้มีการใช้ยางสังเคราะห์ ในการผลติถุงมือยางมากขึ้น ประกอบกับ 2) การชะลอการนำเข้ายางจากจีนเนื่องจากต้นปีนี้จีนมีปริมาณยางในสต็อกอยู่ในระดับสูงกว่า 3 แสนตัน และในบางช่วงราคายางพาราในจีนต่ำกว่าไทย ทำให้ ผู้ประกอบการไทยตัดสินใจไม่ขายเป็นจำนวนมากสำหรับการใช้ในประเทศ ปี 2557 (มกราคม-พฤศจิกายน) ผลผลิตยางถูกใช้ในประเทศ จำนวน 0.5 ล้านตัน โดยนำไปใช้ในอุตสาหกรรมปลายน้ำหรือผลิตภัณฑ์ยาง เช่น ยางนอก-ยางใน รถยนต์ยางรถบรรทุก ถุงมือยาง ยางรัดของ เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.8 ของผลผลิตทั้งหมด

2.5.3 ราคายางพาราในปี 2557

ปี 2557 ราคายางลดลงตั้งแต่หลังปีใหม่ เนื่องจากสิ้นสุดมาตรการงดเก็บเงินสงเคราะห์ (CESS) ยิ่งไปกว่านั้นราคายางในช่วงครึ่งปีหลังลดลงเป็นอย่างมากจากปัจจัยกดดัน ดังนี้ 1) เศรษฐกิจโลกที่ยังชะลอตัวโดยเฉพาะจีน ยุโรป สหรัฐอเมริกา ทำให้ความต้องการใช้ยางชะลอตัว แม้ว่า IRSG

จะ ประมาณความต้องการใช้ยางปี 2557 อยู่ที่ 11.9 ล้านตันซึ่งมากกว่าผลผลิตยางประมาณ 0.23 ล้านตันยังไม่สามารถส่งผลต่อราคายางปรับสูงขึ้นได้ 2) นโยบายการระบายสต็อกยางของไทยช่วงกลางปีไม่ชัดเจน ทำให้ตลาดโลกยังคงกังวลต่อปริมาณผลผลิตส่วนเกินจำนวนนี้ 3) สต็อกยางจีนยังอยู่ในระดับสูง โดยจีนประกาศว่ายังมีสต็อกยางอยู่ ทำให้ผู้ผลผลิตล้อยางไม่มีแผนซื้อยางเก็บเข้าสต็อก ประกอบกับการคาดการณ์ว่าราคายางจะลดลงอีก 4) ราคาน้ำมันปรับลดลงอย่างรุนแรง เนื่องจากมีการผลิตน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นจากกลุ่มประเทศอื่น (Non-OPEC) ผลผลิตน้ำมันดิบโลกจึงอยู่ในระดับสูง ขณะที่ความต้องการใช้ยังคงชะลอตัว 5) ราคายางขึ้นในในตลาดล่วงหน้าของโลกลดลงเนื่องจากนักลงทุนกังวลปัญหาผลผลิตที่เพิ่มขึ้นในหลายประเทศ ราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มลดต่ำลง และยังมีปัจจัยบวกต่อการฟื้นตัวเศรษฐกิจโลกมากนัก ทำให้นักลงทุนเทขายสัญญาซื้อขายเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากราคาที่ลดลงในเดือนตุลาคม 2557 ราคายางลดลงอย่างรุนแรงถึงระดับ 48.25 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้รัฐบาลออกมาตรการแก้ไขปัญหาราคายางทั้งระบบ หนึ่งในมาตรการทั้งหมดที่จะช่วยดันราคายางให้สูงขึ้น คือ การจัดตั้งกองทุนมูลภัณฑ์กันชน (Buffer Funds) เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยให้องค์การสวนยาง (อ.ส.ย.) ประมูลซื้อขายในตลาดกลางยางพาราซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2557 ทำให้ราคายางในตลาดกลางยางพาราปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับมีปัจจัยบวกจากปริมาณผลผลิตของเกษตรกรมีน้อยจากภาวะฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่อย่างไรก็ตามแม้ว่าราคายางปรับตัวสูงขึ้นในช่วงที่มีการแทรกแซงราคา แต่เป็นการขยับขึ้นเพียงเล็กน้อย ดังนั้นราคา ยางในภาพรวมยังอยู่ในช่วงขาลง โดยทั้งปี 2557 ราคายางเฉลี่ย 57.85 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจากปีก่อนถึงร้อยละ 25.3

ภาพที่ 2.1 กราฟแสดงราคายางแผ่นดิบชั้น 3

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง, 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.4 ตลาดยางพารา

2.5.4.1 ตลาดยางในต่างประเทศ

ตลาดเปิดหรือตลาดทางการ (Open or Official Market) ปัจจุบันตลาดต่างประเทศที่มีลักษณะเป็นตลาดเปิดหรือตลาดทางการ คือ ตลาดญี่ปุ่น ได้แก่ โตเกียว (TOCOM) และนาโกย่า (C COM) ตลาดสิงคโปร์ (SICOM) ตลาดเซี่ยงไฮ้ (SHFE) ตลาดลอนดอน ตลาดนิวยอร์ก และตลาดฮัมบูร์ก แต่ตลาดเปิดที่สำคัญและมีบทบาทชี้่นำราคาภายในตลาดโลกมีเพียง 2 แห่ง คือ ตลาดโตเกียว (TOCOM) และตลาดสิงคโปร์ (SICOM) โดย ตลาดโตเกียว (TOCOM) ให้บริการซื้อขายเฉพาะยางแผ่นรมควันชั้น 3 ส่วนตลาดสิงคโปร์ (SICOM) ให้บริการ ซื้อขายยาง 3 ชนิด คือ ยางแผ่นรมควันชั้น 1 (Ribbed Smoked Sheet : RSS 1) ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Ribbed Smoked Sheet : RSS 3) และยางแท่งชั้น 20 (Technically Specified Rubber : TSR 20) สำหรับสาเหตุที่เรียก ตลาดทางการว่าเป็นตลาดเปิดนั้น เนื่องจากตลาดยางมีการซื้อขายหมุนเวียนต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง โดยเริ่มจากตลาดญี่ปุ่น ตลาดเซี่ยงไฮ้ ตลาดสิงคโปร์ ตลาดลอนดอน และตลาดนิวยอร์ก ตามลำดับ การซื้อขายยางผ่านตลาดเปิดหรือตลาดทางการจะทำให้ทราบราคาที่มีการซื้อขายจริงเป็นราคาโปร่งใส และสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงได้

ตลาดที่มีการซื้อขายตรง (Direct Trade) เนื่องจากการซื้อขายยางผ่านตลาดเปิดหรือตลาดทางการต้องเสียค่านายหน้า ขณะเดียวกันคุณภาพยางอาจไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อ การที่ผู้บริโภคตกลงซื้อขายโดยตรงกับผู้ผลิตยางโดยไม่ผ่านตลาดเปิดหรือตลาดทางการ การซื้อขายลักษณะนี้เรียกว่าการซื้อขายตรง โดยเป็นการตกลงราคาและคุณภาพตามความต้องการของผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละรายราคาขายจึงไม่เป็นที่เปิดเผย ปัจจุบันร้อยละ 80 ของการซื้อขายยางเป็นการซื้อขายตรง ส่วนการซื้อขายผ่านตลาดเปิด หรือตลาดทางการเพียง ร้อยละ 20 เท่านั้น

2.5.4.2 ตลาดยางภายในประเทศ

ตลาดยางระดับท้องถิ่นเป็นระบบตลาดที่มีการซื้อขายลักษณะส่งมอบยางจริงที่ไม่มีกฎระเบียบซื้อขายที่แน่นอน โดยเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ขายยางแผ่นตลาดท้องถิ่นที่มีทั้งระดับหมู่บ้าน/ตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และ โรงงานแปรรูปยาง ตลาดกลางยางพาราเป็นระบบตลาดที่มีการซื้อขายลักษณะส่งมอบยางจริง โดยมีกฎและระเบียบของตลาดควบคุม และมีกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการตามธุรกิจที่ทุกฝ่ายยอมรับ ช่วยลดปัญหาทางด้านตลาดและสร้างอำนาจการต่อรองในการขายยางแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร บทบาทของตลาดกลางยางพาราทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เห็นได้จากการอ้างอิงราคาตลาดกลางยางพาราในการซื้อขาย มีความต้องการให้ภาครัฐขยายพื้นที่ให้บริการครอบคลุมแหล่งผลิตยางเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีเฉพาะภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ซึ่งปี 2551 รัฐบาลได้ตอบสนองข้อ

เรียกร่องโดยจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นอีก 2 แห่ง คือจังหวัดบุรีรัมย์ (เปิดดำเนินการ วันที่ 28 ตุลาคม 2551) และหนองคาย (เปิดดำเนินการ วันที่ 17 ธันวาคม 2551) ผลการดำเนินงานตลาดกลางยางพาราทุกแห่งพบว่าเกษตรกรที่นำยางมาขายได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การนำไปขายตลาดท้องถิ่น ขณะที่ผู้ซื้อยางในตลาดกลางยางพาราก็ได้รับความสะดวกที่ไม่ต้องจัดหาวัตถุดิบเอง สามารถประมวลวัตถุดิบในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการ สำหรับปริมาณยางที่เข้าตลาดกลางยางพาราทั้ง 5 ตลาดปี 2552 มีทั้งสิ้น 75,557 ตัน ลดลงจากปี 2551 ที่มีปริมาณยางเข้าตลาดจำนวน 77,094 ตัน ร้อยละ 1.99 ซึ่งเกิดจากการให้บริการข้อมูลข่าวสารของตลาดกลางยางพาราเป็นไปอย่างกว้างขวางรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการอ้างอิงราคาตลาดกลางยางพาราในการซื้อขายช่วยในการทำงานของกลไกตลาด ผู้ขายยางรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะข้อมูลการเคลื่อนไหวของราคายางเท่าเทียมกับผู้ซื้อมากขึ้นจึงมีอำนาจต่อรองและมีทางเลือกในการซื้อขาย ผู้ขายไม่จำเป็นต้องนำยางมาขายที่ตลาดกลางยางพาราก็สามารถขายยางที่ร้านค้าหรือตลาดท้องถิ่นได้ในราคาใกล้เคียงกัน

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกสำหรับเกษตรกร ผู้ผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร บุคคลที่เกี่ยวข้องและนักลงทุนทั่วไปเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร เปิดดำเนินการเมื่อเดือนพฤษภาคม 2547 ชนิดสินค้าที่ซื้อขายส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควัน ชั้น 3 แต่ยังมีปริมาณยางที่ซื้อขายผ่านตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า น้อย จึงยังไม่มียกย่องในการขึ้นราคายางในตลาดโลกทั้งนี้เพราะมีผู้สนใจลงทุนน้อยแม้ว่าไทยจะเป็นผู้นำในการผลิตยางก็ตาม แต่ในอนาคตคาดว่าบทบาทของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าต่อการค้าและราคายางจะมีมากขึ้น

2.7 ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 - 2556

2.7.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนายางพารา

การพัฒนายางพารา ปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยภารกิจทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน (รวมทั้งภาคเกษตรกร) หลายหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีบทบาทค่อนข้างมาก ได้แก่

2.7.1.1 ภาครัฐ

1) กรมวิชาการเกษตร โดยสถาบันวิจัยยางรับผิดชอบ หน่วยงานวิชาการด้านยางพาราทั้งการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาด้านการผลิต ด้านเศรษฐกิจและการตลาด ด้านอุตสาหกรรมแปรรูปยาง และผลิตภัณฑ์ยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลงานวิจัย ให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และกรมส่งเสริมการเกษตร นำไปเผยแพร่สู่เกษตรกร มีห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และทดสอบผลิตภัณฑ์ยาง ใช้พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำกับดูแลการนำเข้าและส่งออกต้นยาง การนำเข้าและส่งออกต้นยาง การทำยาง การค้ายาง การบรรจุหีบห่อเพื่อการส่งออก มาตรฐานยาง และประสานงานร่วมมือด้านยางกับองค์การระหว่างประเทศ

2) กรมส่งเสริมการเกษตร รับผิดชอบในการส่งเสริมการปลูกยางพารา การถ่ายทอดเทคโนโลยียางพาราครบวงจร และส่งเสริมด้านการเพิ่มรายได้ในสวนยางแก่เกษตรกรชาวสวนยาง ทั้งสวนยางพารานอกการสงเคราะห์ และสวนยางที่พ้นการสงเคราะห์ รวมทั้งกำกับดูแลสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยางพารา

3) กรมส่งเสริมสหกรณ์ รับผิดชอบในการส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจยางพาราของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ส่งเสริม แนะนำ การบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจ และการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจยางพาราของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้การศึกษา อบรม เผยแพร่หลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งกำกับ แนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย

4) สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่าง ๆ และให้การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์

5) กรมวิทยาศาสตร์ ให้บริการวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาง

6) สถาบันการศึกษา ศึกษาวิจัยด้านยาง ทั้งการผลิต การแปรรูป และผลิตภัณฑ์ยาง อาจมีทั้งงานวิจัยที่ดำเนินการเอง และโดยได้ทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานอื่น เช่น สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัยสถาบันวิจัยยาง

7) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบในงานสงเคราะห์ปลูกแทนสวนยางเก่า ด้วยยางพันธุ์ดี ที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำ ดูแลศูนย์สงเคราะห์ ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการค้นคว้าวิจัยของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกรชาวสวนยาง เก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกยาง (Cess) ปัจจุบันได้มีส่วนเข้าไปดูแลสวนยางที่เกษตรกรปลูกใหม่ตามโครงการของรัฐบาล ดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง

8) องค์การสวนยาง เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำธุรกิจเกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายยางพารา มีสวนยางที่อยู่ในความดูแลขององค์การสวนยางอีกประมาณ 40,000 ไร่ มีโรงงานแปรรูปยางดิบชนิดต่าง ๆ เช่น ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น ยางเครพ ฯลฯ ใช้ผลผลิตจากสวนยางขององค์การสวนยางเอง และซื้อวัตถุดิบจากเกษตรกรมาแปรรูป จำหน่ายยางแปรรูปชนิดต่างๆ ที่ผลิตได้สร้างเครือข่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านยางครบวงจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกสร้างสวนยางในพื้นที่ของหน่วยงาน จำหน่ายน้ำยางและยางแปรรูปรวมทั้งแปรรูปไม้ยางเพื่อการค้า

10) สำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมการลงทุนโดยให้สิทธิพิเศษทางภาษีเงินได้ และภาษีนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบจากต่างประเทศ แก่ผู้ประกอบการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ได้รับอนุมัติการลงทุนส่งเสริม

11) ศูนย์เทคโนโลยีและวัสดุแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ศึกษาวิจัยด้านการแปรรูปยาง วัสดุที่ใช้ร่วมกับยางและผลิตภัณฑ์ยาง และดำเนินการด้านห้องปฏิบัติการทดสอบยางล้อ

12) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นหน่วยงานที่ให้เงินกู้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

13) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานที่ให้ทุนวิจัยด้านยางผ่านโครงการวิจัยแห่งชาติ : ยางพารา

14) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร การพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศด้านการวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์

2.7.1.2 ภาคเอกชน

1) สมาคมยางพาราไทย เป็นสมาคมของกลุ่มบริษัทผู้ค้าและส่งออกยางแปรรูปชนิดต่าง ๆ สมาชิกหลายรายของสมาคมมีโรงงานแปรรูปยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และน้ำยางข้น เกี่ยวข้องกับคุณภาพของวัตถุดิบที่ผลิตและส่งออก ซึ่งนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยาง อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับการรักษาเสถียรภาพราคายาง จากธุรกิจการส่งออกยางแปรรูปเหล่านั้น นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในอุตสาหกรรมยางและการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงงาน

2) สมาคมน้ำยางข้นไทย เป็นสมาคมของบริษัทผู้ค้าและส่งออกน้ำยางข้น โดยเฉพาะ มีความเกี่ยวข้องในการแปรรูปวัตถุดิบน้ำยางข้น การส่งออกน้ำยางข้นและการรักษาเสถียรภาพราคา

3) สมาคมผู้ผลิตถุงมือยางไทย เป็นการรวมกลุ่มผู้ประกอบการการผลิตถุงมือยาง ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบน้ำยางข้น การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาบุคลากร โดยประสานงานกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการส่งออก ละเป็นตัวแทนผู้ประกอบการในการเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับภาครัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบยางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างแห้งและยางสังเคราะห์ ตลอดจนเคมีภัณฑ์ทุกชนิดที่ใช้ในอุตสาหกรรมยาง การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางล้อและชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่ทำจากยาง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรที่กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในระดับประเทศและระดับสากล ความต้องการใช้แรงงานในโรงงาน การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงงานและการนำเข้า - ส่งออกผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่าง ๆ

2.7.1.3 สถาบันเกษตรกร

1) ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสถาบันเกษตรกร ในรูปของสหกรณ์ชาวสวนยางต่าง ๆ เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบที่สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทั้งด้วยปริมาณและคุณภาพ เกี่ยวข้องในการแปรรูปยางเบื้องต้น เช่น ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ยางแห้ง

2) สมาคมสหพันธ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย เป็นการรวมกลุ่มของสมาคมชาวสวนยางจังหวัดต่าง ๆ เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ ที่สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทั้งด้วยปริมาณและคุณภาพ ที่เกี่ยวข้องในการแปรรูปยางเบื้องต้น เช่น ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ฯลฯ

2.7.1.4 องค์กรอย่างระหว่างประเทศ

1) ANRPC: Association of Natural Rubber Producing Countries : สมาคมผู้ผลิตยางธรรมชาติ วัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1.1) ประสานงานด้านนโยบายและการดำเนินงานผลิตยางและค้ายางของประเทศสมาชิก

1.2) สนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการยางระหว่างประเทศสมาชิก

1.3) ดำเนินการเพื่อสร้างและยกระดับราคายางธรรมชาติตามความเป็นธรรมและมีเสถียรภาพ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย ปาปัวนิวกินี สิงคโปร์ ศรีลังกา ไทย เวียดนาม จีน และกัมพูชา มีสำนักงานอยู่ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

2) IRRDB: International Rubber Research and Development Board : สภาวิจัยและพัฒนาอย่างระหว่างประเทศ เป็นสภาที่ตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของสถาบันวิจัยยางของประเทศต่าง ๆ มีหน้าที่ควบคุมและวางนโยบายการวิจัยและพัฒนาอย่างระหว่างสถาบันที่เป็นสมาชิก และสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ มีสมาชิก 16 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา บราซิล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แคนเมอรูน จีน โคคอดีวีร์ ฝรั่งเศส กาบอง อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย เม็กซิโก ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ไทย และเวียดนาม สำนักงานเลขาธิการตั้งอยู่ที่ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

3) IRSG: International Rubber Study Group : องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2490 มีนโยบายประสานงานด้านการผลิต การค้า และการใช้ยางอย่างธรรมชาติและยางสังเคราะห์ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ ประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ใช้อย่างธรรมชาติและยางสังเคราะห์ รวบรวมข้อมูลในการผลิต การใช้ยาง และประเมินการผลิต การใช้ยางทั้งสองชนิด ประกาศให้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้ใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิต และการใช้ให้อยู่ในภาวะสมดุล ไม่แข่งขันกันจนต่างฝ่ายต่างเสียผลประโยชน์ ปัจจุบันมีประเทศทั้งหมด 16 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม แคนเมอรูน ศรีลังกา สิงคโปร์ ฝรั่งเศส สเปนเยอรมัน สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย ไทย อินทาลี อังกฤษ ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศสมาชิก European Community (EU) รัสเซียและโคคอดีวีร์ สำนักงานตั้งอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์

4) IRA: International Rubber Association : สมาคมยางระหว่างประเทศ มีหน้าที่กำหนดกฎเกณฑ์ด้านการค้ายาง สัญญาซื้อขายยาง สมาคมยางพาราไทยเป็นสมาชิกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร เริ่มดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมยาง เพื่อควบคุมด้านการค้าและส่งออกยาง

5) ISO: International Organization for Standardization : องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีหน้าที่พิจารณา กำหนดมาตรฐานสิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ วิธีทดสอบคุณภาพทางเคมี ทางกายภาพ ชีวภาพ สุขอนามัย และความปลอดภัยในการทำงานและการบริโภค ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การนี้โดยมีสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้แทนตามข้อบังคับขององค์การโดย ISO ได้แบ่งคณะกรรมการวิชาการเป็นหลายคณะตามผลิตภัณฑ์ต่างๆ คณะที่ 45 (ISO/TC 45) จะเป็นคณะกรรมการที่พิจารณามาตรฐานยางและผลิตภัณฑ์ ดังนั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงมีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการคณะที่ 253 เพื่อที่จะนำหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ ก่อนการประชุมประจำปีโดยคณะกรรมการวิชาการที่แต่งตั้งนั้น มีผู้แทนของกรมวิชาการเกษตรเป็นกรรมการ และเข้าร่วมประชุมประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม

6) ITRC: International Tripartite Rubber Council : สภายางระหว่าง 3 ประเทศ จัดตั้งขึ้นภายใต้การแถลงการณ์ร่วมเมืองบาหลี (Bali Declaration 2001) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2544 ประกอบด้วยผู้แทนจาก 3 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ประเทศละ 3 คนทั้ง ภาครัฐและเอกชน รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านปริมาณการผลิต (Supply Management Scheme : SMS) และมาตรฐานจำกัดปริมาณการส่งออก (Agree Export Tonnage Scheme : AETS) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการส่งออกยางงานให้คณะกรรมการระดับรัฐมนตรี

7) IRCo: International Rubber Consortium Limited : บริษัทร่วมทุน ยางพาราระหว่างประเทศ เนื่องจากภาวะราคายางพาราลดลงตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปี 2544 รัฐบาลของประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ (MoU) ในการจัดตั้งบริษัทร่วมทุน ยางระหว่างประเทศ (IRCo) ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันราคายางพาราให้สูงขึ้นไปสู่ระดับที่เกษตรกรขายยางมีกำไรคุ้มกับการลงทุน และรักษาราคายางพาราให้มีเสถียรภาพ โดยได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 มีทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากทุนจดทะเบียนเป้าหมาย 225 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีกรรมการบริหารงาน จากไทย 4 คน อินโดนีเซีย 3 คน และมาเลเซีย 2 คน สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

8) ARBC: Asean Rubber Business Council : สภาธุรกิจยางอาเซียน ประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และกัมพูชา สำนักงานตั้งที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

2.7.1.5 คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับยางพารา

1) คณะกรรมการควบคุมยาง เป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรือความเห็นแก่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบหรือผู้อนุญาตในการควบคุมกำกับดูแลยางตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยคณะกรรมการร่วม 21 คน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ

2) คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ มีคณะบริการที่ทำหน้าที่เป็นกลไกระดับชาติในการกำกับดูแลสินค้ายางพารา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติจัดตั้งเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2552 ประกอบด้วยคณะกรรมการรวม 12 คน มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้ เป็นประธานกรรมการและเลขาธิการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ

2.7.2 วัตถุประสงค์

2.7.2.1 เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตยางพารา สนับสนุนการผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และพัฒนาระบบการตลาด

2.7.2.2 สร้างความเข้มแข็งและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาง สนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ยางไทยมีคุณภาพและพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางของภูมิภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2.3 สนับสนุนให้มีการเพิ่มมูลค่าทางธรรมชาติโดยการแปรรูป และนำयाงธรรมชาติมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพิ่มการใช้ผลิตภัณฑ์ยางและเพิ่มการส่งออก

2.7.2.4 เกษตรกรที่ทำสวนยางสามารถเลี้ยงตัวเองและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีสวัสดิการสังคม เช่น ผู้ใช้แรงงานหรือพนักงานบริษัททั่วไป ในขณะที่ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาตนเองและแข่งขันกับผู้ผลิตต่างประเทศได้

2.7.2.5 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการขายคาร์บอนเครดิตภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาดหรือภายใต้การตลาดแบบสมัครใจ

2.7.3 กลยุทธ์

ประกอบด้วย 8 กลยุทธ์หลักดังนี้

2.7.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพอย่างที่เป็นวัตถุประสงค์

สำหรับประเทศไทยการพัฒนาการผลิตควรมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่และส่งเสริมให้เกษตรกรพัฒนาคุณภาพยางที่เป็นวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ยาง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและได้ผลิตภัณฑ์ยางที่มีมาตรฐาน จึงต้องเร่งให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีในด้านการเพิ่มผลผลิตยางและปรับปรุงคุณภาพไปใช้อย่างจริงจังและทั่วถึงก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ตามเป้าหมาย

2.7.3.2 การพัฒนาระบบตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบตลาดภายในประเทศให้เกษตรกรชาวสวนยางทั่วประเทศสามารถขายยางได้ในราคาใกล้เคียงกัน ปรับปรุงกลไกตลาดล่วงหน้าให้เชื่อมโยงกับตลาดกลางเป็นเครือข่ายสามารถที่นำราคาภายในและต่างประเทศสร้างกลไกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์สถานการณ์การเร่งด่วน เพื่อกำหนดเป้าหมายที่นำจากผลกระทบจากราคาน้ำมัน การลงทุนขนาดใหญ่ ภัยธรรมชาติ การประกาศตัวเลขที่สำคัญทางเศรษฐกิจ และแจ้งทางสื่อต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องเป็นเรื่องด่วนสำคัญ นอกจากนี้เมื่อมองในภาพรวมที่เกษตรกรจะขายยางให้ได้ราคาดี ก็จะต้องทำให้ราคาในตลาดโลกมีเสถียรภาพและไม่อยู่ในระดับที่ต่ำมาก ดังนั้นการสร้างกลไกให้มีการบริหารผลผลิตของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ผลิตยางรายใหญ่ของโลก เช่น อินเดีย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ร่วมกันตั้งกลไกรักษาเสถียรภาพราคายางของโลก โดยจะต้องมีความพร้อมในด้านงบประมาณและปัจจัยอื่นที่จำเป็น เช่น โกดังเก็บรักษายาง จึงมีความจำเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3.3 การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแปรรูปยางผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา

ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญต่อการนำน้ำยางธรรมชาติ มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางแทนการส่งออกผลผลิตยางที่เป็นวัตถุดิบเพื่อเพิ่มมูลค่ายางที่เป็นวัตถุดิบ กำกับดูแลการผลิตวัตถุดิบแปรรูปให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มการใช้และการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง ให้นำหนักกับการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง ประกาศจัดเขตเขตเศรษฐกิจพิเศษในภูมิภาคต่างๆ ที่เป็นศูนย์กลางการผลิตยาง สนับสนุนระบบโลจิสติกส์ที่เอื้อต่อการลงทุนของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง และจัดตั้งศูนย์วิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาง เพื่อสนับสนุนการนำยางธรรมชาติมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยาง เร่งให้มีการใช้ยางในประเทศมากขึ้น อีกทั้งจัดให้มีการนำไม้ยางพารามาใช้ประโยชน์แทนไม้ป่าธรรมชาติให้มากขึ้นและใช้อย่างมีคุณค่า

2.7.3.4 การปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐ

การพัฒนาอย่างในทุกด้านจะประสบผลสำเร็จได้ต้องปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยางพารา โดยพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อความมั่นคงของอุตสาหกรรมยางธรรมชาติประเทศ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการคือการออกพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ที่เป็นการรวบรวมพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและกฤษฎีกา การจัดตั้งองค์การสวนยางสถาบันวิจัยยางของกรมวิชาการเกษตร ให้มีขอบเขตการทำงานที่กว้างขวางขึ้นเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากเงินสงเคราะห์ (Cess) ทั้งเพื่อการวิจัยและการพัฒนา การสงเคราะห์ปลูกแทน การจัดตั้งสวัสดิการและยกคุณภาพชีวิตแก่เกษตรกร การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง การส่งเสริมกิจกรรมของสถาบันเกษตรกร การจัดตั้งให้มีกองทุนรักษาเสถียรภาพและพุงราคาในช่วงราคาคงต่ำ รวมทั้งให้องค์กรชาวสวนยางนาบอนเป็นเมืองยางพาราต้นแบบครบวงจร และต้องมีองค์กรกลางในการประสานนโยบาย เพื่อให้การบริหารงานอย่างครบวงจรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมโยง และสามารถกำกับดูแลได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งอาจมีกฎระเบียบบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง หรืออาจมีการพัฒนาออกกฎระเบียบใหม่เพื่อให้การบริหารจัดการของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.7.3.5 ผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน (Asian Economic Community - AEC) ประเทศไทยต้องผลักดันการทำงานร่วมระหว่างสภายางระหว่าง 3 ประเทศไตร (International Tripartite Rubber Council - ITRC) ซึ่งเป็นภาคียางพารา 3 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย) กับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้งเพื่อจัดตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพและพุงราคาในช่วงราคายางตกต่ำมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยการประสานงานการรักษาเสถียรภาพราคายางร่วมกับบริษัทร่วมทุนยางระหว่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(International Rubber Consortium Limited – IRCo) นอกจากนี้ยังต้องผลักดันและปรับผลประโยชน์ในความร่วมมือขององค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group - IRSG) องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization - ISO) กับสหภาพยุโรป (European Union - EU) และอเมริกาในนามของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economic Community - AEC) เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองสำหรับ สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติของกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries - ANRPC) ของกลุ่มประเทศผู้ผลิต 10 ประเทศ ก็จะต้องประสานกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มากขึ้น

2.7.3.6 การสนับสนุนการวิจัย

การวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตยางพาราต่อหน่วยพื้นที่ในงานวิจัยไม่น้อยกว่า 420 กิโลกรัม/ไร่/ปี ภายในปี 2556 ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้เป็นฐาน ในการพัฒนายางพาราของแผนยุทธศาสตร์ช่วงต่อไป (ปี 2557 – 2562) ส่วนการพัฒนาการตลาดและอุตสาหกรรมยาง การจัดตั้งแผนการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาต่างๆ ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนายาง จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการ

2.7.3.7 เสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง

สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็กเพื่อเป็นสถาบันเกษตรกรในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร สมาคมชาวสวนยาง หรือสหกรณ์เกษตรกรครบวงจรแบบพึ่งพาตนเอง สนับสนุนเงินออมให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางโดยผ่านระบบเงินสงเคราะห์ (Cess) จัดให้มีระบบสวัสดิการสังคมแก่ชาวสวนยางหรือคนกรีดยาง เช่นเดียวกับผู้ใช้แรงงานหรือพนักงานของบริษัททั่วไป หาแนวทางและกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อผลักดันการเพิ่มรายได้และเก็บผลประโยชน์จากคาร์บอนเครดิตแก่เกษตรกร และการจดทะเบียนเกษตรกรเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางของภาครัฐ

2.7.3.8 การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการปฏิบัติงานพัฒนายาง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรควบคู่กับการพัฒนายาง และจากการประเมินสภาพปัญหาด้านยาง ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอปัญหาว่าพัฒนายางจะมีปัญหาบุคลากรในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และโดยเฉพาะในวงการอุตสาหกรรม รวมทั้งบุคลากรบนทุกขั้นตอนของภาครัฐเอง ซึ่งมีไม่เพียงพอที่จะสนองตอบการพัฒนาของประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาให้ครบวงจร(ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา, 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรัญญา ศิริผล และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องสวนยางพารากับกระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจสังคมของชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่าการขยายตัวของยางพาราในเขตภาคเหนือตอนบนเพิ่มสูงขึ้นเกือบ 100 เท่าตัวภายใน 10 ปี อย่างไรก็ตามแม้ยางพาราจะเป็นพืชตัวเลือกที่รัฐบาลสนับสนุนอย่างมาก แต่เกษตรกรไม่ได้ผลิผลผลิตเปลี่ยนแปลงพื้นที่ พวกเขาพยายามลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่าแม้ยางพาราทำให้เศรษฐกิจครัวเรือนมั่นคงขึ้น แต่แบบแผนการทำงานที่เปลี่ยนไปทั้งในเชิงเวลาและสถานที่ จากกลางวันเป็นกลางคืนและจากพื้นที่ใกล้ชุมชนที่ทำให้มีเวลาว่างไปสู่พื้นที่ไกลและมีเวลาว่างน้อยลง นำไปสู่การปรับเปลี่ยนชีวิตทางสังคมและการจัดวางความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชนที่เคยเป็นพื้นฐานของชุมชนภาคเหนือตอนบน

ฐาปนีย์ ชัยพัฒน์ และดร.ฉัตรวิทย์ อดิศงห์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าผลกระทบจากราคายางตกต่ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านสภาพจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแย่ลงไปด้วย

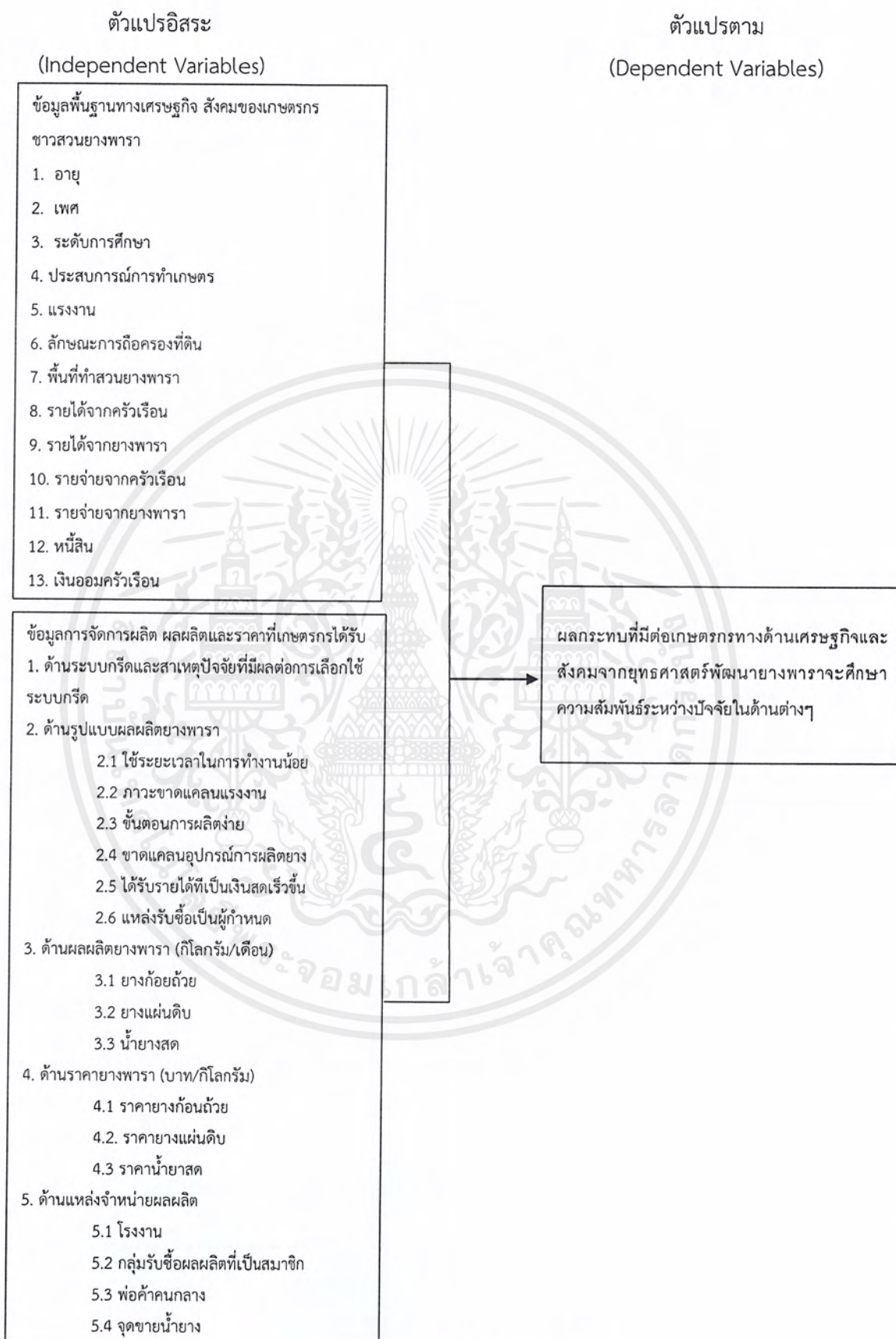
บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ (2545) ได้ศึกษาเรื่องอุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทยการศึกษานี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่มุ่งไปที่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับอุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทยใน 3 กลุ่มอาชีพ คือชาวนา ชาวสวนยางพารา และชาวประมง ซึ่งเป็นประชากรภาคการเกษตรที่ยากจนจำนวนมากของประเทศ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อรวบรวมศึกษาข้อกฎหมาย และนโยบายการพัฒนาที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคเกษตรกรรม 2) เพื่อรวบรวมและศึกษาข้อกฎหมาย และนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาของชนยากจนของต่างประเทศ (ญี่ปุ่น มาเลเซีย และ ไต้หวัน) และ 3) เพื่อชี้ประเด็นข้อสังเกตและเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายทางการเกษตร ปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้าง ได้แก่โครงสร้างในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่ให้อำนาจรัฐในการออกกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล และจัดการ โดยฝ่ายเดียว และการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่มีมากมายแต่ขาดการประสานงาน มองข้ามความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชนบทยากจน และโครงสร้างในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม ที่รัฐมีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและการบริการมากกว่าภาคเกษตรกรรม รวมถึงมาตรการจัดเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมกับคนยากจน ดังที่ต้องเสียภาษีทางอ้อมจากสินค้าและบริการในอัตราที่เท่ากับผู้ที่มียาได้สูงกว่า ส่วนภาษีทางตรงที่ยังมิได้มีการจัดเก็บ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ภาษีทรัพย์สิน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปสรรคด้านนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของชาวนา และชาวสวนยางพารา สัมพันธ์กับ นโยบายการส่งออกสินค้าวัตถุดิบขั้นต้นและประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดังเห็นได้จากการส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตแต่ประสิทธิภาพการผลิตต่อไร่ยังต่ำทั้งข้าวและยาง อีกทั้งการขาดนโยบายการจัดโซนการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมและสมรรถนะที่ดินเพื่อการเกษตร ทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่ดินทั้งที่ผิดประเภทหรือไม่เหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของพื้นที่ กฎหมายเป็นอุปสรรคในแง่ของการมีกฎหมายจำนวนมากค่อนข้างเก่าแก่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การประเมินสภาพกฎหมายและมีระบบฐานข้อมูลด้านกฎหมายมีความจำเป็น เพราะจะทำให้ การประเมินกฎหมายเพื่อยกเลิกหรือใช้บังคับต่อ การแก้ไขกฎหมายเก่า หรือการสร้างกฎหมายใหม่ๆ จะทำได้สะดวก รวดเร็ว ที่ตั้งอยู่บนฐานความจำเป็นที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม กฎหมายใดๆ ต้องเป็นกฎหมายที่ประชาชนต้องการและมีส่วนร่วม สำหรับบทเรียนเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายการแก้ปัญหาความยากของต่างประเทศนั้น ประเทศไทยสามารถนำบางส่วนไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยได้ เช่น ญี่ปุ่น เป็นกรณีศึกษาที่ดีในเรื่องของการจัดการประมง และการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ขณะที่มาเลเซีย เป็นกรณีศึกษาที่ดีของการจัดการภาคการผลิตเกี่ยวกับยางพารา สำหรับ ไต้หวัน จัดเป็นกรณีศึกษาที่ดีด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

2.9 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

ในการศึกษาผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนา ยางพารา จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในด้านต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

(Research Methodology)

การศึกษาเรื่องผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนา
ยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่อยู่ในความดูแลของสำนักงาน
กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ในพื้นที่ดำเนินการของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำ
สวนยาง ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์
จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด
จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 40,511 ราย

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุน
สงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร
จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัด
อุบลราชธานี จำนวน 626 ราย

กำหนดเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของ สกย. ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ
ประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์
จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ
และจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำจำนวนสมาชิกทั้งหมดมาสุ่มเลือกจำนวนตัวอย่างตามสูตร
ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนั้น จำนวนสมาชิกทั้งหมด ที่ได้
จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรหาขนาดแบบสัดส่วนจากประชากร 40,511 ราย โดยใช้วิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตร
ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการคำนวณสูตร (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ	n	คือ	จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ	จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากรทั้งหมด
	e^2	คือ	ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error)

ในที่นี้ได้กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนในกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ± 0.05 เนื่องจากประชากรอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน มีความเหมือนกันในด้านกายภาพ พื้นที่การเพาะปลูก การเข้าถึงปัจจัยการผลิต ตลาดและผลผลิต จึงแทนค่าสูตร จากจำนวนประชากรเกษตรกรชาวสวนยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 40,511 ราย

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{40,511}{1 + 40,511(0.05)^2} = 396.08$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 396 ราย

โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ที่ใช้ในการศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า 396 ราย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ให้ข้อมูล โดยขอความอนุเคราะห์ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา และพันการสงเคราะห์แล้ว(อยู่ในระหว่างเปิดกรีดให้ผลผลิต) โดยแต่สวนยางกำลังให้ผลผลิตและมีอายุตั้งแต่เริ่มเปิดกรีดจนถึงอายุยาง 25 ปี และขอความอนุเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับบริบทสวนยางพาราแต่ละรายแล้วทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีเงื่อนไข การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ให้ข้อมูล คัดเลือกเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านการอบรม 3 หลักสูตร จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราในปี พ.ศ. 2557 ในด้านการกรีดยางพารา การผสมปุ๋ย และการผลิตยางพารา จำนวน 626 ราย ดังแสดงในตารางที่ 3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 การเลือกเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านการอบรม 3 หลักสูตร จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในปี พ.ศ. 2557

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. จังหวัดขอนแก่น	35
2. จังหวัดยโสธร	45
3. จังหวัดกาฬสินธุ์	51
4. จังหวัดศรีสะเกษ	72
5. จังหวัดอำนาจเจริญ	35
6. จังหวัดร้อยเอ็ด	38
7. จังหวัดสุรินทร์	75
8. จังหวัดบุรีรัมย์	82
9. จังหวัดมุกดาหาร	39
10. จังหวัดอุบลราชธานี	100
11. จังหวัดนครราชสีมา	54
รวม	626

ที่มา: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2557)

3.2 เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสำรวจสวนยางพารา และการเสวนากลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์

3.2.1 วิธีทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.1.1 ความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่เรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทดสอบความถูกต้องของเครื่องมือหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity Test) ตรวจสอบความถูกต้องเชิงโครงสร้างคำถาม ความสอดคล้องของข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อนำมาทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดสอบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจริง

3.2.1.2 ความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability Test) โดยนำไปทดสอบเบื้องต้น (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้มาทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้โดยวิธีของครอนบาช (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) เพื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือ (Alpha Coefficient) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2547) จากผลการทดสอบค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อถือได้ค่าสัมประสิทธิ์ค่าความเชื่อถือของคำถามเกี่ยวกับยางพารา .9717 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ .9717 จึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลโครงสร้างเศรษฐกิจสังคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการผลิต การตลาด ผลผลิต และรายได้

ตอนที่ 3 ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการผลิต และการตลาด (โดยเฉพาะราคา และผลิตภาพการผลิตที่ตกต่ำ) การปรับตัวของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการขายผลผลิต และเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรตกต่ำ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแผนการเพิ่มผลผลิตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ยางพารา และข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลที่เป็นประเด็นสำคัญ

3.2.3 ลักษณะของคำถามมี 2 ลักษณะ คือ คำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด

3.2.3.1 คำถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) จะเป็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าแล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบในประเด็นที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

3.2.3.2 คำถามปลายเปิด (Opened-ended Questionnaire) จะเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบด้วยการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

3.3 ขั้นตอนการศึกษา

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 - วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 โดยทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 626 คน เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์ได้จำนวนทั้งสิ้น 626 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว เช่น หนังสือ ตำรา บทความ งานเอกสาร ต่างๆ รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องและอ้างอิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราชาวสวนยางที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ศึกษา เกษตรกรชาวสวนยางพารา จำนวน 625 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์เกษตรกรสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual Interview) และการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Group Interview) ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

3.3.2.1 ขั้นเตรียมการ โดยขอความอนุเคราะห์ข้อมูลรายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และพื้นที่การสงเคราะห์แล้ว (อยู่ในระหว่างเปิดกรีตให้ผลผลิต) ใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยแต่สวนยางกำลังให้ผลผลิตและมีอายุตั้งแต่เริ่มเปิดกรีตจนถึงอายุยาง 25 ปี และขอความอนุเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับบริบทสวนยางพาราแต่ละรายแล้วทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีเงื่อนไข

3.3.2.2 ขั้นการประชุมเตรียมความพร้อมการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการประชุมซักซ้อมความเข้าใจในแผนการปฏิบัติงาน ประชุมศึกษาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลติดต่อประสานงานกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เพื่อตกลงวันเวลาและสถานที่ในการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

3.3.2.3 ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้ โดยวิธีสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 626 ราย ทำการเสวนากลุ่มย่อยประมาณ 3 - 5 ราย เน้นที่เจ้าหน้าที่ที่ดูแลในเขตพื้นที่ในแต่ละจังหวัดและผู้นำหรือประธานกลุ่มผู้ผลิตยางพาราแต่ละกลุ่มในแต่ละจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการตลาดตลอดจนข้อเสนอแนะ

3.3.2.4 ขั้นดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และการจัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาวิจัย ทำการตรวจสอบข้อมูล และความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล ทุกวันที่เก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบความถูกต้องความเรียบร้อยแล้วโดยนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่ต้องการ จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายที่ได้จากการประมวลผลข้อมูล สรุปผลการวิจัยและทำรายงานการวิจัย โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดคะแนนในการประเมินระดับปัญหาและอุปสรรค และเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้ (บัญชา สมบูรณ์สุข, 2558)

คะแนนในการประเมินระดับปัญหาและอุปสรรค

4	หมายถึง	ไม่มีและไม่ใช่ปัญหา
3	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
2	หมายถึง	มีปัญหาบ้างแต่ไม่มาก
1	หมายถึง	มีปัญหามาก

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

3.26 – 4.00	หมายถึง	ไม่มีและไม่ใช่ปัญหา
2.51 – 3.25	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1.76 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหาบ้างแต่ไม่มาก
1.00 – 1.75	หมายถึง	มีปัญหามาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

(Findings and Results)

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “ การศึกษาการสังเคราะห์และเสนอแนะแผนการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่สอดคล้องและตอบสนองยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 – 2556 ” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 626 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ แล้วมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ไว้ 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับ

ส่วนที่ 3 วิจารณ์ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพาราประกอบไปด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำเกษตร (ตารางที่ 4.1) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.1 อายุ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 36.00 มีอายุ 31 – 40 ปี รองลงมา ร้อยละ 21.00, ร้อยละ 19.00 และร้อยละ 15.00 มีอายุ 41 – 50 ปี, มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุน้อยกว่า 21 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 9.00 มีอายุมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 28.60 มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 22.90, ร้อยละ 17.10 มีอายุ 41 – 50 ปี, 31 – 40 ปี และมีอายุน้อยกว่า 21 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.90 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 45.70 มีอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมา มีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 22.90 มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุ 41 – 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 8.60 มีอายุน้อยกว่า 21 - 30 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 31.60 มีอายุ 21 – 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 26.30 และร้อยละ 15.80 มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุ 41 – 50 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 13.20 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร ร้อยละ 42.20 มีอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.40, ร้อยละ 20.00 และร้อยละ 11.10 มีอายุ 21 – 30 ปี, มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.20 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ร้อยละ 30.80 มีอายุ 31 – 40 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.60 และมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 17.90 มีอายุมากกว่า 50 ปี, มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุ 41 – 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.70 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 54.70 มีอายุ 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 17.30 และมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 12.00 มีอายุ 31 – 40 ปี, มีอายุน้อยกว่า 21 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.00 มีอายุ 21 – 30 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 38.90 มีอายุ 31 – 40 ปี รองลงมา ร้อยละ 31.90, ร้อยละ 12.50 และร้อยละ 11.10 มีอายุ 41 – 50 ปี, มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.60 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 37.80 มีอายุ 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 28.00, และร้อยละ 18.30 มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 15.90 มีอายุ 21 – 30 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 33.30 มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุ 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 21.60 และร้อยละ 7.80 มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.90 มีอายุน้อยกว่า 20 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 42.60 มีอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.80, ร้อยละ 16.70 และร้อยละ 11.10 มีอายุ 41 – 50 ปี, มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุ 21 – 30 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.90 มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

4.1.1.2 เพศ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 61.00 เป็นเพศหญิง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ร้อยละ 62.90 เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 60.00 เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 55.30 เป็นเพศชาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร ร้อยละ 62.20
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ร้อยละ 79.50
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 52.00
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 59.70
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 51.20
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 56.90
เป็นเพศชาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 59.30
เป็นเพศชาย

4.1.1.3 ระดับการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 37.00
จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 29.00, ร้อยละ 18.00 และร้อยละ
12.00 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 2.00 จบการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. และ
ระดับปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ร้อยละ 37.10
จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 28.60, ร้อยละ 17.10 และร้อยละ 11.40
จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญาตรี
ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.70 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 54.30 จบ
การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 22.90, ร้อยละ 11.40 และร้อยละ 8.60 จบ
การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.90 จบการศึกษาระดับ ปวช./ปวส.

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 34.20 จบ
การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา 28.90, ร้อยละ 18.40 และร้อยละ 13.20 จบ
การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 2.60 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และ
ระดับอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร ร้อยละ 35.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 24.40, ร้อยละ 17.80 และร้อยละ 15.60 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสามกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 2.20 จบการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ร้อยละ 28.20 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 23.10 และมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 20.50 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประถมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.70 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 44.00 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 26.70, ร้อยละ 14.70, ร้อยละ 9.30 และ ร้อยละ 4.00 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ ปวช./ปวส. ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.30 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 38.90 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 37.50, ร้อยละ 9.70, ร้อยละ 6.90, ร้อยละ 4.20 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ ปวช./ปวส. ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.80 จบการศึกษาระดับอื่น ๆ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 34.10 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 31.70, ร้อยละ 18.30 และร้อยละ 12.20 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ และน้อยที่สุด ร้อยละ 3.70 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 33.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 31.40, ร้อยละ 19.60 และร้อยละ 7.80 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 3.90 จบการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. และระดับปริญญาตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 42.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 33.30, ร้อยละ 14.80 และร้อยละ 5.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 1.90 จบการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. และระดับปริญญาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.1.4 ประสบการณ์การทำเกษตร

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 35.00 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.00, ร้อยละ 19.00 และร้อยละ 14.00 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 9 มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 25.70 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี รองลงมา ร้อยละ 20.00 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 14.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 28.60 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.70, ร้อยละ 22.90 และร้อยละ 20.00 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.90 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 34.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 26.30 และร้อยละ 23.70 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 7.90 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร ร้อยละ 33.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 31.10, ร้อยละ 15.60 และร้อยละ 13.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.70 มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ร้อยละ 43.60 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 20.5 และมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 12.80 มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 10.30 มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 33.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 20.00 และร้อยละ 17.30 มีประสบการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำเกษตร 21 – 30 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 14.70 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ร้อยละ 29.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 26.40, ร้อยละ 16.70 และร้อยละ 15.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 12.50 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 24.40 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.20 และมีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 19.50 มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 13.40 มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 39.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.50, ร้อยละ 17.60 และร้อยละ 13.70 มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตร มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.90 มีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 37.00 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี รองลงมา มีสองกลุ่มเท่ากัน ร้อยละ 20.40 และร้อยละ 14.80 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี มีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตรมากกว่า 50 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 7.40 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคม	N = 626										
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)
4. ประสบการณ์การทำงาน											
8.1 น้อยกว่า 21 ปี	35	7	10	10	6	5	11	9	16	9	4
8.2 21 – 30 ปี	23	9	9	13	14	17	15	21	16	20	11
8.3 31 – 40 ปี	19	9	7	9	7	8	13	19	19	13	11
8.4 41 – 50 ปี	14	5	1	3	15	5	25	12	20	7	20
8.5 มากกว่า 50 ปี	9	5	8	3	3	4	11	11	11	3	8

ที่มา: จากการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพาราประกอบไปด้วย แรงงาน ลักษณะการถือครองที่ดิน รายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน หนี้สิน และเงินออมครัวเรือน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.2.1 แรงงาน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพาราด้านแรงงาน แรงงานในครัวเรือน แรงงานจ้าง (ตารางที่ 4.2) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.82 คน เป็นเพศชาย 1.51 คน เป็นหญิง 1.31 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.42 คน เป็นเพศชาย 1.32 คน เป็นหญิง 1.12 คน และทำงานอยู่นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.31 คน เป็นเพศชาย 0.16 คน เป็นหญิง 0.15 คน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.73 คน เป็นเพศชาย 0.50 คน เป็นหญิง 0.21 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 284.04 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 279.63 บาท

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 12.80 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 87.20

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 13.60 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 86.40

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 63.70 และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 36.30

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 15.50 รองลงมา บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 14.40 และเป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 3.70 ตามลำดับ และน้อยที่สุด การอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 2.40

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 6.90 รองลงมา เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 3.40 เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 3.00 เลือกจำนวนแรงงานกรีดยาง ร้อยละ 1.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 1.40 ตามลำดับ และน้อยที่สุด เลือกอายุต้นยาง ร้อยละ 0.20

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.11 คน เป็นเพศชาย 1.65 คน เป็นเพศหญิง 1.46 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.60 คน เป็นเพศชาย 1.38 คน เป็นหญิง 1.21 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.21 คน เป็นเพศชาย 0.11 คน เป็นหญิง 0.11 คน

มีแรงงานจ้างรวมเฉลี่ย 0.34 คน เป็นเพศชาย 0.27 คน เป็นหญิง 0.07 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 281.25 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 256.25 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 19.00 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 81.00 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 19.00 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 81.00

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 63.00 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 37.00

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 16.00 รองลงมาจำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อยร้อยละ 15.00 เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ และน้อยที่สุด การอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 2.00

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด จำนวนแรงงานกรีดยาง ร้อยละ 2.00 รองลงมาฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 1.00 เลือกลงมือการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 1.00 ความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 1.00 และอายุต้นยาง 1.00 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.80 คน เป็นเพศชาย 1.63 คน เป็นเพศหญิง 1.17 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.49 คน เป็นเพศชาย 1.54 คน เป็นหญิง 0.94 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.31 คน เป็นเพศชาย 0.14 คน เป็นหญิง 0.14 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.97 คน เป็นเพศชาย 0.71 คน เป็นหญิง 0.26 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 287.50 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 265.00 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 8.60 ไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 91.40 และไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 5.70 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 94.30

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 31.40 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 68.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 25.70 และบุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 25.70 รองลงมา เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 8.60 และการอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่นร้อยละ 8.60 ตามลำดับ

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด เลือกฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 11.40 รองลงมาจำนวนแรงงานกรีดยาง ร้อยละ 2.90 และเลือกเป็นคนที่รู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.71 คน เป็นเพศชาย 1.40 คน เป็นเพศหญิง 1.34 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.09 คน เป็นเพศชาย 1.11 คน เป็นหญิง 1.10 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.57 คน เป็นเพศชาย 0.26 คน เป็นหญิง 0.34 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.34 คน เป็นเพศชาย 0.23 คน เป็นหญิง 0.11 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 300.00 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 310.00 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนเลือกไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 2.90 และเลือกไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 97.10 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 17.10 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 82.90

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 68.60 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 31.40

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 22.90 รองลงมา บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 5.70 และน้อยที่สุด เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 2.90

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 5.70 และเงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 5.70 รองลงมา เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 2.90

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.95 คน เป็นเพศชาย 1.55 คน เป็นเพศหญิง 1.39 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.76 คน เป็นเพศชาย 1.45 คน เป็นหญิง 1.32 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.18 คน เป็นเพศชาย 0.11 คน เป็นหญิง 0.08 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.45 คน เป็นเพศชาย 0.26 คน เป็นหญิง 0.18 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 291.67 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 200.00 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 7.90 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 92.10 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 21.10 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 78.90

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 60.50 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 39.50

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 23.70 รองลงมา บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 13.20 และน้อยที่สุด เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 2.60

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 7.90 จำนวนแรงงานกรีดยาง ร้อยละ 7.90 และเป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 7.90 ตามลำดับ และน้อยที่สุด เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 2.60 และความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 2.60

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.53 คน เป็นเพศชาย 1.47 คน เป็นเพศหญิง 1.04 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.98 คน เป็นเพศชาย 1.22 คน เป็นหญิง 0.84 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.51 คน เป็นเพศชาย 0.27 คน เป็นหญิง 0.22 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.38 คน เป็นเพศชาย 0.29 คน เป็นหญิง 0.09 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 280.00 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 300.00 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 20.00 และเลือกไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 80.00 และไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 26.70 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 73.30

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 68.90 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 31.10

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 15.60 และบุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 15.60

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 11.10 รองลงมา เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 4.40 และน้อยที่สุด เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 2.20 และความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 2.20

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.59 คน เป็นเพศชาย 1.41 คน เป็นเพศหญิง 1.21 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย

2.03 คน เป็นเพศชาย 1.03 คน เป็นหญิง 0.92 คน และทำงานอยู่นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.26 คน เป็นเพศชาย 0.15 คน เป็นหญิง 0.13 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 1.46 คน เป็นเพศชาย 0.31 คน เป็นหญิง 0.79 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 300.00 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 300.00 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 12.80 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 87.20 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 12.80 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 87.20

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 74.40 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 25.60

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 15.40 รองลงมา จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 10.30

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 5.10 รองลงมา ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 2.60

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.99 คน เป็นเพศชาย 1.67 คน เป็นเพศหญิง 1.33 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.44 คน เป็นเพศชาย 1.36 คน เป็นหญิง 1.11 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.47 คน เป็นเพศชาย 0.28 คน เป็นหญิง 0.20 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.47 คน เป็นเพศชาย 0.40 คน เป็นหญิง 0.09 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 283.33 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 284.78 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนเลือกไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 14.70 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 85.30 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 9.30 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 90.70

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 77.30 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 22.70

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 15.40 รองลงมา จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 10.30

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 4.00 รองลงมา ความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 2.70 และเป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 2.70 และน้อยที่สุด เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 1.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.78 คน เป็นเพศชาย 1.53 คน เป็นเพศหญิง 1.29 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.58 คน เป็นเพศชาย 1.47 คน เป็นหญิง 1.21 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.15 คน เป็นเพศชาย 0.06 คน เป็นหญิง 0.08 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.51 คน เป็นเพศชาย 0.33 คน เป็นหญิง 0.25 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 300.00บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 283.33 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 16.70 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 83.30 และไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 6.90 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 93.10

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 65.30 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 34.70

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 16.70 รองลงมา บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 12.50 และการอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 8.00 และน้อยที่สุด เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 2.80

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยางมากที่สุด จำนวนแรงงานกรีดยาง ร้อยละ 8.30 รองลงมา เท่ากันสองอันดับ ฝีมือการกรีดยาง และเงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 5.60 และความซื่อสัตย์และขยันทำงาน 1.40 ตามลำดับ และน้อยที่สุด เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 2.80

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.78 คน เป็นเพศชาย 1.47 คน เป็นเพศหญิง 1.37 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.59 คน เป็นเพศชาย 1.35 คน เป็นหญิง 1.26 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.22 คน เป็นเพศชาย 0.12 คน เป็นหญิง 0.10 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 1.05 คน เป็นเพศชาย 0.98 คน เป็นหญิง 0.07 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 275.00 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 281.58 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 17.10 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 82.90 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 12.20 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 87.80

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 37.80 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 62.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 28.00 รองลงมา จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 23.20 และเป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 7.30 และน้อยที่สุด การอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 3.70

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 7.30 รองลงมา เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 4.90 และน้อยที่สุด เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 2.40

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.67 คน เป็นเพศชาย 1.29 คน เป็นเพศหญิง 1.37 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.27 คน เป็นเพศชาย 1.20 คน เป็นหญิง 1.16 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.29 คน เป็นเพศชาย 0.14 คน เป็นหญิง 0.16 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.51 คน เป็นเพศชาย 0.27 คน เป็นหญิง 0.24 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 283.33 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 300.00 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 5.90 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 94.10 และไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 13.70 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 86.30

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 84.30 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 15.70

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 7.80 รองลงมา บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 3.90 และน้อยที่สุด เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 2.00 และการอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 2.00

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 5.90 และเงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์ ร้อยละ 2.00

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.69 คน เป็นเพศชาย 1.43 คน เป็นเพศหญิง 1.20 คน โดยทำงานอยู่ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.30 คน เป็นเพศชาย 1.24 คน เป็นหญิง 1.06 คน และทำงานอยู่นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 0.43 คน เป็นเพศชาย 0.22 คน เป็นหญิง 0.16 คน

มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 1.83 คน เป็นเพศชาย 1.35 คน เป็นหญิง 0.48 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 283.33 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 290.80 บาท

มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 0.00 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 100.00 ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 7.40 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 92.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 72.20 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 27.80

สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอมากที่สุด บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ ร้อยละ 9.30 และการอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น ร้อยละ 9.30 รองลงมา จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 7.40 และน้อยที่สุด เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 1.90

ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดมากที่สุด ฝีมือการกรีดยาง ร้อยละ 14.80 รองลงมา ความซื่อสัตย์และขยันทำงาน ร้อยละ 9.10 และน้อยที่สุด เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 3.70

4.1.2.2 ลักษณะการถือครองที่ดิน

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 36.42 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 34.75 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 18.31 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดเฉลี่ย 3.16 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 33.03 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 17.87 ไร่ ในจังหวัดนครราชสีมามีการเช่าพื้นที่ทำเกษตรมากที่สุดอยู่ที่ 41.00 ไร่ โดยเกษตรกรร้อยละ 59.70 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 31.58 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 30.38 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 16.00 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดเฉลี่ย 2.67 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 28.02 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 18.93 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.00 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 48.77 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 46.00 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 22.37 ไร่ และไม่มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 46.77 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 85.70 ไม่มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 35.80 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 32.74 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 18.50 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดเฉลี่ย 2.00 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 34.40 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 15.00 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.10 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 26.47 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 26.47 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 14.13 ไร่ และไม่มีพื้นที่ทำสวนผลไม้และเลี้ยงสัตว์ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 25.70 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 81.60 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 48.04 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 44.69 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำปาล์มน้ำมันมากที่สุดเฉลี่ย 45.00 ไร่ และพื้นที่ทำสวนผลไม้ น้อยที่สุดเฉลี่ย 2.33 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 42.31 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 19.00 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.80 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 31.87 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 29.13 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 14.54 ไร่ และไม่มีพื้นที่ทำปาล์มน้ำมัน การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 28.56 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 11.00 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 76.90 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 32.92 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 31.07 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 17.51 ไร่ และไม่มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 30.96 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 8.00 ไร่ โดยเกษตรกรร้อยละ 56.00 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 32.22 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 31.07 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 17.51 ไร่ และไม่มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 29.50 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 16.00 ไร่ โดยเกษตรกรร้อยละ 55.60 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 34.22 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 33.17 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 16.61 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ น้อยที่สุดเฉลี่ย 1.33 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 33.14 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 15.33 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 67.10 ไม่มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 33.88 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 32.37 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 17.51 ไร่ และไม่มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 27.22 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 7.00 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 68.60 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 54.04 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 50.96 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 28.93 ไร่ และไม่มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 45.96 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 41.00 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.70 มีความพอใจกับขนาดพื้นที่ที่ตนเองถือครอง

4.1.2.3 รายได้ของครัวเรือน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 199,751.42 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 167,246.47 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 126,057.23 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 67,859.29 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 160,474.00 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 126,534.00 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 110,773.81 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 50,500.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 207,131.43 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 178,411.43 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 132,957.58 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 58,885.71 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 134,628.57 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 132,171.43 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 86,833.33 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 37,666.67 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 123,421.05 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 105,052.63 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 74,131.58 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 59,000.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 212,147.56 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 159,711.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 84,234.38 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 95,368.89 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 190,394.87 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 145,333.33 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 86,857.14 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 45,226.67 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 199,354.00 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 185,578.00 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 128,283.11 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 52,375.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีรายได้รวมของครัวเรือน 262,861.11 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 206,833.33 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 185,444.44 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 10,011.11 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 221,256.10 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 181,609.76 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 181,609.76 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 93,133.33 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 140,274.51 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 124,011.76 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 72,772.92 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 43,370.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 299,977.78 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 270,525.49 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 191,883.33 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่น ๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 101,100.00 บาทต่อปี

4.1.2.4 รายจ่ายของครัวเรือน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 154,592.48 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 91,656.05 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 61,344.68 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 34,053.99 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 118,830.00 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 69,980.00 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 46,386.00 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 26,026.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 164,226.29 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 69,980.00 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 60,483.43 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 38,457.14 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 110,628.57 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 55,171.43 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 50,428.57 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 31,054.29 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 100,873.68 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 43,921.05 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 49,847.37 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 29,815.79 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 177,994.76 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 107,948.18 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 55,260.00 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 26,811.11 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 167,350.26 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 107,205.13 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 64,087.18 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 25,728.21 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 163,712.00 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 122,933.33 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 73,552.00 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 28,844.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 186,225.00 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 105,256.94 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 72,912.50 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 56,798.61 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 157,650.00 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 95,292.68 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 71,197.56 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 38,282.93 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 119,156.86 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 62,333.33 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 56,192.16 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 30,666.67 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 226,137.96 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 115,048.15 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 65,293.52 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 38,414.81 บาทต่อปี

4.1.2.5 เงินออมในครัวเรือนและจำนวนเงินกู้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 14,021.31 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 175,873.53 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 8,351.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 105,397.96 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 10,262.86 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 178,555.56 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 4,320.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 195,588.24 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 17,558.95 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 185,789.47 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 12,155.56 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 229,063.33 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 33,171.79 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 213,160.00 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 10,720.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 210,277.78 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 6,416.67 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 207,553.19 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 18,590.24 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 193,539.68 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 3,911.76 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 76,206.90 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 35,814.81 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 161,324.39 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	N = 626											
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	รวมเฉลี่ย
1. แรงงานครัวเรือน												
1.1 แรงงานรวม(เฉลี่ย)	3.11	2.80	2.71	2.95	2.53	2.59	2.99	2.78	2.67	2.78	2.69	2.82
(1) ชาย(เฉลี่ย)	1.65	1.63	1.40	1.55	1.47	1.41	1.67	1.53	1.29	1.47	1.43	1.51
(2) หญิง(เฉลี่ย)	1.46	1.17	1.34	1.39	1.04	1.21	1.33	1.29	1.37	1.37	1.20	1.31
1.2 แรงงานในภาคเกษตร(เฉลี่ย)	2.60	2.49	2.09	2.76	1.98	2.03	2.44	2.58	2.27	2.59	2.30	2.42
(1) ชาย(เฉลี่ย)	1.38	1.54	1.11	1.45	1.22	1.03	1.36	1.47	1.20	1.35	1.24	1.32
(2) หญิง(เฉลี่ย)	1.21	0.94	1.00	1.32	0.84	0.92	1.11	1.21	1.16	1.26	1.06	1.12
1.3 แรงงานนอกภาค เกษตร(เฉลี่ย)	0.21	0.31	0.57	0.18	0.51	0.26	0.47	0.15	0.29	0.22	0.43	0.31
(1) ชาย(เฉลี่ย)	0.11	0.14	0.26	0.11	0.27	0.15	0.28	0.06	0.14	0.12	0.22	0.16
(2) หญิง(เฉลี่ย)	0.11	0.14	0.34	0.08	0.22	0.13	0.20	0.08	0.16	0.10	0.16	0.15
2. แรงงานจ้าง												
2.1 แรงงานจ้างรวม(เฉลี่ย)	0.34	0.97	0.34	0.45	0.38	1.46	0.47	0.51	0.51	1.05	1.83	0.73
(1) ชาย(เฉลี่ย)	0.27	0.71	0.23	0.26	0.29	0.31	0.40	0.33	0.27	0.98	1.35	0.50
(2) หญิง(เฉลี่ย)	0.07	0.26	0.11	0.18	0.09	0.79	0.09	0.25	0.24	0.07	0.48	0.21
2.2 ประเภทของแรงงาน												
(1) อัตราจ้างแรงงานประจำ(เฉลี่ย)	281.25	287.50	300.00	291.67	280.00	300.00	283.33	300.00	283.33	275.00	283.33	284.04
(2) อัตราจ้างแรงงานชั่วคราว(เฉลี่ย)	256.25	265.00	310.00	200.00	300.00	300.00	284.78	283.33	300.00	281.58	290.80	279.63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	N = 626											รวม
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	
2.3 คริวเรือมีแรงงานที่ไปรับจ้างริดยาง												
นอกครัวเรือน												
(1) มี(ร้อยละ)	19.00	8.60	2.90	7.90	20.00	12.80	14.70	16.70	17.10	5.90	0.00	12.80
(2) มี(คน(เฉลี่ย)	0.39	0.14	0.03	0.18	0.31	0.23	0.17	0.32	0.28	0.12	0.00	0.22
(3) ไม่มี(ร้อยละ)	81.00	91.40	97.10	92.1	80.00	87.20	85.30	83.30	82.90	94.10	100.00	87.20
2.4 คริวเรือมีแรงงานที่ไปรับจ้างทำการ												
เกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน												
(1) มี(ร้อยละ)	19.00	5.70	17.10	21.10	26.70	12.80	9.30	6.90	12.20	13.70	7.40	13.60
(2) มี(คน(เฉลี่ย)	0.34	0.11	0.23	0.32	0.42	0.31	0.15	0.10	0.18	0.25	0.13	0.23
(3) ไม่มี(ร้อยละ)	81.00	94.30	82.90	78.90	73.30	87.20	90.70	93.10	87.80	86.30	92.60	86.40
2.5 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิต												
(1) ไม่พอเพียง	63.00	31.40	68.60	60.50	68.90	74.40	77.30	65.30	37.80	84.30	84.30	63.70
(2) พอเพียง	37.00	68.60	31.40	39.50	31.10	25.60	22.70	34.70	62.20	15.70	15.70	36.30
2.6 สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ												
(1) จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย (ร้อยละ)	15.00	25.70	22.90	23.70	15.60	10.30	10.30	16.70	23.20	7.80	7.80	15.50
(2) บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ (ร้อยละ)	16.00	25.70	5.70	13.20	15.60	15.40	15.40	12.50	28.00	3.90	3.90	14.40
(3) เป็นผู้สูงอายุ(ร้อยละ)	4.00	8.60	2.90	2.60	0.00	0.00	0.00	2.80	7.30	2.00	2.00	3.70
(4) แรงงานไปสู่อាកการผลิตอื่น (ร้อยละ)	2.00	8.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.00	3.70	2.00	2.00	2.40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	N = 626											รวมเฉลี่ย
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	
4. พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็น เจ้าของ(เฉลี่ย)	28.02	46.77	34.40	25.70	42.31	28.56	30.98	29.50	33.14	27.22	45.96	33.03
5. พื้นที่ทำการเกษตรที่เช่า (เฉลี่ย)	1.93	0.00	15.00	0.00	19.00	11.00	8.00	16.00	15.33	7.00	41.00	17.87
6. ความพอเพียงของขนาด พื้นที่ถือครอง	34	30	8	7	10	9	33	32	55	12	18	252
6.1 ไม่พอเพียง	66	5	27	31	35	30	42	40	27	35	36	374
6.2 พอเพียง												
7. รายได้(เฉลี่ย)บาท/ปี	160,474.00	207,131.43	134,628.57	123,421.05	212,147.56	190,394.87	199,354.00	262,861.11	221,256.10	140,274.51	299,977.78	199,751.42
7.1 รายได้รวมของครัว เรือน	126,534.00	178,411.43	132,171.43	105,052.63	159,711.11	145,333.33	185,578.00	206,833.33	181,609.76	124,011.76	270,525.49	167,246.47
7.2 รายได้รวมจากภาค เกษตร	110,773.81	132,957.58	86,833.33	74,131.58	84,234.38	86,857.14	128,283.11	185,444.44	161,249.86	72,772.92	191,883.33	126,057.23
7.3 รายได้จากสวนยาง พารา	50,500.00	58,885.71	37,666.67	59,000.00	95,368.89	45,226.67	52,375.00	10,011.11	93,133.33	43,370.00	101,100.00	67,859.29
7.4 รายได้รวมจาก นอกภาคเกษตร												

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ	N = 626											
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	รวมเฉลี่ย
8. รายจ่าย(เฉลี่ย)บาท/ปี												
8.1 รายจ่ายรวมของ ครัวเรือน	118,830.00	164,226.29	110,628.57	100,873.68	177,994.76	167,350.26	163,712.00	186,225.00	157,650.00	119,156.86	226,137.96	154,592.48
8.2 รายจ่ายรวมจาก ภาคเกษตร	46,386.00	60,483.43	50,428.57	49,847.37	55,260.00	64,087.18	73,552.00	72,912.50	71,197.56	5,6192.16	65,293.52	61,344.68
8.3 รายจ่ายจากสวน ยางพารา	26,026.00	38,457.14	31,054.29	29,815.79	26,811.11	25,728.21	28,844.00	56,798.61	38,282.93	30,666.67	38,414.81	34,053.99
8.4 รายจ่ายรวมจาก นอกภาคเกษตร	69,980.00	106,740.57	55,171.43	43,921.05	107,948.18	107,205.13	122,933.33	105,256.94	95,292.68	62,333.33	115,048.15	91,656.05
9. เงินออมและจำนวน เงินกู้(เฉลี่ย)บาท/ปี												
9.1 เงินออม	8,351.00	10,262.86	4,320.00	17,558.95	12,155.56	33,171.79	10,720.00	6,416.67	18,590.24	3,911.76	35,814.81	14,021.31
9.2 จำนวนเงินกู้	105,397.96	178,555.56	195,588.24	185,789.47	229,063.33	213,160.00	210,277.78	207,553.19	193,539.68	76,206.90	161,324.39	175,873.53

ที่มา: จากการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่เกี่ยวข้องที่ได้รับ

ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่เกี่ยวข้องที่ได้รับ ประกอบด้วย ระบบกรีต รูปแบบผลผลิตยางพารา ผลผลิตยางพารา (กิโลกรัม/เดือน) ราคาขายพารา (บาท/กิโลกรัม) และแหล่งจำหน่ายผลผลิต (ตารางที่ 4.3) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ระบบกรีต

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด ส่วนใหญ่ใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 79.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 6.90 น้อยที่สุด ระบบกรีต 3 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.52 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.61 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 137.92 วัน ดังตารางที่ 4.3

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 84.00 และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 18.44 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 8.18 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 152.00 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.00 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.64 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 133.27 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 68.60 และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 16.71 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 6.50 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 110.33 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 100.00 และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.66 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.37 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 148.92 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 26.70 น้อยที่สุด ระบบกรีต 3 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 11.10 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 16.91 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.91 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 137.31 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 33.30 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 15.23 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.17 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 128.57 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.00 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 10.70 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.73 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.70 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 140.95 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 100.00 และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.42 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.90 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 143.31 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.90 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.78 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.55 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 133.45 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.54 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.23 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 127.10 วัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 3.70 ตามลำดับ และในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 18.19 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.25 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 131.78 วัน

4.2.2 รูปแบบผลผลิตยางพารา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาคือ รูปแบบผลผลิตยางแผ่นดิบ คิดเป็นร้อยละ 4.60 และน้อยที่สุดคือ รูปแบบผลผลิตน้ำยางสด คิดเป็นร้อยละ 1.90 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตน้ำยางสด พบในจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดนครราชสีมา โดยพบในจังหวัดบุรีรัมย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.40 รองลงมาคือจังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 1.90

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางแผ่นดิบ พบใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยพบในจังหวัดนครราชสีมามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.60 รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 7.00 และน้อยที่สุดคือจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย พบทั้ง 11 จังหวัด โดยพบในจังหวัดศรีสะเกษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือจังหวัดสุรินทร์ คิดเป็นร้อยละ 98.70 และน้อยที่สุดคือจังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 27.80 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางอื่น ๆ พบใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดนครราชสีมา โดยในจังหวัดร้อยเอ็ด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.20 รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 8.00 และน้อยที่สุดคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

4.2.3 ผลผลิตยางพารา (กิโลกรัม/เดือน)

4.2.3.1 น้ำยางสด

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าน้ำยางสด มีการผลิตในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยผลผลิตเฉลี่ยทั้ง 2 จังหวัด ในรูปน้ำยางสดจำนวนเท่ากับ 113 กิโลกรัม ต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 1,340.67 กิโลกรัม ใน 1 ปี การเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 11,780.67 กิโลกรัม และมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เท่ากับ 32.43 เปอร์เซ็นต์ โดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่นำน้ำยางสดไปขาย เท่ากับ 33.29 เปอร์เซ็นต์ ดังตารางที่ 4.3

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีผลผลิตในรูปน้ำยางเฉลี่ย เท่ากับ 108.93 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 1,243.57 กิโลกรัม ใน 1 ปี การเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 11,272.14 กิโลกรัม และมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (% DRC) เท่ากับ 32.62 เปอร์เซ็นต์โดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่นำน้ำยางสดไปขาย เท่ากับ 33.31 เปอร์เซ็นต์

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีผลผลิตในรูปน้ำยางเฉลี่ย เท่ากับ 180.00 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 2,700.00 กิโลกรัม ใน 1 ปี การเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 118,900.00 กิโลกรัม และมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เท่ากับ 30.00 เปอร์เซ็นต์โดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่นำน้ำยางสดไปขาย เท่ากับ 33.00 เปอร์เซ็นต์

4.2.3.2 ยางแผ่นดิบ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ายางแผ่นดิบ มีการผลิตใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยผลผลิตเฉลี่ยทั้ง 5 จังหวัด ในรูปแบบยางแผ่นดิบ 38.70 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 44.11 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 660.86 แผ่น คิดเป็น กิโลกรัมทั้งหมด 783.31 กิโลกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 7,591.76 แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 8,014.64 กิโลกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากยางไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีด) 11.61 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 2.70 ดังตารางที่ 4.3

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีผลผลิตเฉลี่ยใน รูปแบบยางแผ่นดิบ 27.53 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 33.31 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 425.23 แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 570.45 กิโลกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 5,094.91 แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 5,969.09

กิโกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากย่างไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 6.86 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 3.00

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีผลผลิตเฉลี่ยในรูปแบบยางแผ่นดิบ 35.00 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 32.00 กิโกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 625.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 610.00 กิโกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 1975.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 1975.00 กิโกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากย่างไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 6.00 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 3.50

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีผลผลิตเฉลี่ยในรูปแบบยางแผ่นดิบ 22.50 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 23.50 กิโกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 600.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 620.00 กิโกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 6,600.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 6,760.00 กิโกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากย่างไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 30.00 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 3.00

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าจังหวัดบุรีรัมย์ มีผลผลิตเฉลี่ยในรูปแบบยางแผ่นดิบ 48.00 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 56.80 กิโกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 800.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 960.00 กิโกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 5,280.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 5,856.00 กิโกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากย่างไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 12.75 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 1.40

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีผลผลิตเฉลี่ยในรูปแบบยางแผ่นดิบ 48.35 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 54.40 กิโกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 794.60 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 790.70 กิโกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 10,303.00 แผ่น คิดเป็นกิโกรัมทั้งหมด 10,534.30 กิโกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากย่างไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 11.65 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 2.70

4.2.3.3 ยางก้อนถ้วย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 293.36 กิโกรัม กรณีตากย่างก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.44 มีด ก่อนขายได้ตากย่างก้อนถ้วย 2.83 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 316.65 กิโกรัม ดังตารางที่ 4.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 6.91 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 237.38 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 8.75 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.33 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 123.33 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 10.61 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 409.24 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.80 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 5.80 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 544.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.17 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 213.75 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.67 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.00 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 190.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 8.62 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 235.00 กิโลกรัม และไม่มีกรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.88 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 391.25 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.25 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 2.50 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 303.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 8.60 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 322.14 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.00 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.00 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 300.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 5.16 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 292.55 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 6.50 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.00 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 325.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 5.06 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 323.21 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 6.00 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.00 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 400.00 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 5.55 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 235.76 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 5.75 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 2.50 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 156.25 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 8.77 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 300.50 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 9.00 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 1.20 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 392.00 กิโลกรัม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.21 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 332.89 กิโลกรัม และไม่มีกรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย

4.2.4 ราคาขายพารา (บาท/กิโลกรัม)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยราคาผลผลิตรูปแบบยางแผ่นดิบเฉลี่ยรวม 11 จังหวัด ที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 48.63 บาทต่อกิโลกรัม รูปแบบผลผลิตน้ำยางสดเท่ากับ 45.71 บาทต่อกิโลกรัม และรูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย อยู่ที่ 24.05 บาทต่อกิโลกรัม ดังตารางที่ 4.3

4.2.4.1 ราคาน้ำยางสด

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตน้ำยางสด มีการผลิตในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น โดยในจังหวัดบุรีรัมย์ราคาเฉลี่ยผลผลิตรูปแบบน้ำยางสดที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 46.54 บาทต่อกิโลกรัม และจังหวัดนครราชสีมาเท่ากับ 35.00 บาทต่อกิโลกรัม

4.2.4.2 ราคายางแผ่นดิบ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางแผ่นดิบ มีการผลิตใน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยราคาผลผลิตเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในจังหวัดอุบลราชธานีสูงที่สุด เท่ากับ 51.21 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาคือจังหวัดอำนาจเจริญเท่ากับ 48.00 บาทต่อกิโลกรัม และน้อยที่สุดคือจังหวัดร้อยเอ็ดเท่ากับ 44.50 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

4.2.4.3 ราคายางก้อนถ้วย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย มีการผลิตใน 11 จังหวัด โดย ราคาผลผลิตเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในจังหวัดมุกดาหารสูงที่สุด เท่ากับ 27.88 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาคือจังหวัดยโสธร เท่ากับ 26.79 บาทต่อกิโลกรัม และน้อยที่สุดคือจังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 21.33 บาทต่อกิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.5 แหล่งจำหน่ายผลผลิต

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรจำหน่ายที่กลุ่มรับซื้อผลผลิตที่เป็นสมาชิกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมาคือพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.60 และน้อยที่สุดคือจำหน่ายที่โรงงานคิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โรงงาน พบในจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดบุรีรัมย์เท่านั้น โดยในจังหวัดร้อยเอ็ดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.60 และรองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มรับซื้อผลผลิตที่เป็นสมาชิก พบในจังหวัดร้อยเอ็ดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.70 รองลงมาคือจังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ 84.60 และน้อยที่สุดคือจังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 18.50 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พ่อค้าคนกลาง พบในจังหวัดยโสธรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.10 รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 29.00 และน้อยที่สุดคือจังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ร้านรับซื้อในท้องถิ่น พบใน 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดศรีสะเกษ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.60 รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 18.00 และน้อยที่สุดคือจังหวัดสุรินทร์ คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จุดขายน้ำยาง พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดนครราชสีมา มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.70 รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 4.9 และน้อยที่สุดคือจังหวัดศรีสะเกษ คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แหล่งจำหน่ายอื่น ๆ พบใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจังหวัดยโสธร มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.40 รองลงมาคือจังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ 2.00 และน้อยที่สุดคือจังหวัดสุรินทร์คิดเป็นร้อยละ 1.30 ตามลำดับ

*ตารางที่ 4.3 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย N = 626

ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับ	ข้อมูลการจัดการผลิต											รวมเฉลี่ย
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	
1. ระบบกรีดยางที่ใช้ในปัจจุบัน												
1.1 1 วัน (ร้อยละ)	0.00	2.90	0.00	0.00	26.70	33.30	10.70	0.00	1.20	11.80	3.70	6.90
1.2 2 วัน (ร้อยละ)	84.00	91.40	68.60	100.00	33.30	56.40	88.00	100.00	82.90	82.40	63.00	79.40
1.3 3 วัน (ร้อยละ)	0.00	0.00	0.00	0.00	11.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.80
2. ในรอบเดือนกรีดยาง(เฉลี่ย)	18.44	17.00	16.71	17.66	16.91	15.23	17.73	17.42	17.78	17.54	18.19	17.52
3. ในรอบปีกรีดยาง(เฉลี่ย)	8.18	7.64	6.50	7.37	7.91	7.17	7.70	7.9	7.55	7.23	7.25	7.61
4. ในรอบปีกรีดยาง(เฉลี่ย)	152.00	133.27	110.33	148.92	137.31	128.57	140.95	143.31	133.45	127.10	131.78	137.92
5. รูปแบบผลผลิตยางพารา												
5.1 น้ำยางสด(ร้อยละ)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13.40	0.00	1.90	1.90
5.2 ยางแผ่นดิบ(ร้อยละ)	7.00	2.90	0.00	2.60	0.00	0.00	0.00	0.00	4.90	0.00	29.60	4.60
5.3 ยางกึ่งถวัลย์(ร้อยละ)	69.00	88.60	68.60	84.20	71.10	89.70	98.70	100.00	64.60	94.10	27.80	77.50
5.4 อื่น ๆ (ร้อยละ)	8.00	2.9	0.00	13.20	0.00	0.00	0.00	0.00	1.20	0.00	7.40	3.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

*ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่เกษตรกรได้รับ	N = 626											รวมเฉลี่ย
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	
6. ผลผลิตน้ำยางสด(เฉลี่ย)	-	-	-	-	-	-	-	-	108.93	-	180.00	113.67
6.1 ผลผลิตน้ำยางสด(กิโลกรัมต่อวัน)	-	-	-	-	-	-	-	-	1,243.57	-	2,700.00	1,340.67
6.2 ใน 1 เดือนได้น้ำยางสดจำนวน (กิโลกรัม)	-	-	-	-	-	-	-	-	11,272.14	-	18,900.00	11,780.67
6.3 ใน 1 ปีได้น้ำยางสดจำนวน (กิโลกรัม)	-	-	-	-	-	-	-	-	32.62	-	30.00	32.43
6.4 เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง(%DRC)	-	-	-	-	-	-	-	-	33.31	-	33.00	33.29
6.5 โดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่ทานน้ำยางสดไปขาย(ร้อยละ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. ผลผลิตยางแผ่นดิบ(เฉลี่ย)	27.53	35.00	-	22.50	-	-	-	-	48.00	-	48.35	38.7
7.1 ผลผลิตยางแผ่นดิบ(แผ่นต่อวัน)	33.13	32.00	-	23.50	-	-	-	-	56.80	-	54.45	44.11
7.2 คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด(กิโลกรัม ต่อวัน)	425.23	625.00	-	600.00	-	-	-	-	800.00	-	794.60	660.86
7.3 ใน 1 เดือนได้จำนวน(แผ่น)	570.45	610.00	-	620.00	-	-	-	-	960.00	-	790.70	738.31
7.4 คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด(กิโลกรัม ต่อวัน)	5,094.91	1,975.00	-	6600.00	-	-	-	-	5280.00	-	10303.00	7591.76
7.5 ใน 1 ปีได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม (แผ่น)	5,969.09	1975.00	-	6760.00	-	-	-	-	5856.00	-	10534.30	8014.64
7.6 คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด(กิโลกรัม ต่อวัน)	6.86	6.00	-	30.00	-	-	-	-	12.75	-	11.60	11.61
7.7 โดยปรกติยางแผ่นดิบที่ทานขายทำน ตากยางไว้ประมาณกี่วันนับตั้งแต่กรีต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

*ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่เกี่ยวข้องที่ได้รับ	N = 626											รวมเฉลี่ย
	จังหวัด อุบลราชธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	
7. ระดับชั้นยางแผ่นที่ทําขายอยู่ในชั้น	3.00	3.50	-	3.00	-	-	-	-	1.40	-	2.70	2.70
8. ผลผลิตยางก้อนถ้วย(เฉลี่ย)	6.91	10.61	7.17	8.62	7.88	8.60	5.16	5.06	5.55	8.77	7.21	7.00
8.1 จำนวนยางก้อนถ้วยที่ทําขายโดยเฉลี่ยที่ มีตกเกินมาขาย(เม็ด)	237.38	409.24	213.75	235.00	391.25	322.14	292.55	323.21	235.76	300.50	332.89	293.36
8.2 จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยที่ทําขายได้ ต่อครั้งในการขาย(กิโลกรัม)	8.75	7.80	7.67	-	7.25	7.00	6.50	6.00	5.75	9.00	-	7.44
8.3 กรณีตกยางก้อนถ้วย	1.33	5.80	1.00	-	2.50	1.00	1.00	11.00	2.50	1.20	-	2.83
(1) จำนวนยางก้อนถ้วยที่ทําขายโดย เฉลี่ยที่มีตกก่อนกับมาขาย(เม็ด)												
(2) ก่อนขายทําได้ตกยางก้อนถ้วย (วัน)												
(3) จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยที่ได้ต่อ ครั้ง(กิโลกรัม)	123.33	544.00	190.00	-	303.00	300.00	325.00	400.00	156.25	392.00	-	316.65
9. ราคาผลผลิตยางพารา(เฉลี่ย) (บาท/กิโลกรัม)	51.21	48.00	-	44.50	-	-	-	-	47.60	-	47.98	48.63
9.1 ยางแผ่นดิบ	-	-	-	-	-	-	-	-	46.54	-	35.00	45.71
9.2 น้ำยางสด	22.97	24.51	21.33	26.14	26.79	27.88	24.12	22.82	23.67	22.52	24.39	24.05
9.3 ยางก้อนถ้วย												

*หมายเหตุ : ค่า Missing คือ เกษตรกรที่ไม่เปิดกรีด จำนวน 81 คิดเป็นร้อยละ 12.90

**หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 วิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งด้านเกษตรกร ที่อายุมีผลต่อประสิทธิภาพการปลูกซึ่งสำคัญต่อจำนวนผลผลิต ด้านการจัดการผลผลิต การทำสวนยางยังใช้วิธีเดิมที่ล้าสมัยและเมื่อพบปัญหาใหม่ๆ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้ เกิดการขาดทุนผลผลิตเสียหายจำเป็นต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าทุนหรือยอมขาดทุนและหันไปกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้แทน ด้านตลาดและราคายางสำคัญต่อเกษตรกรมาก ราคายางพาราเป็นตัวแปรสำคัญต่อรายได้ของเกษตรกรอีกด้วย เพราะส่งผลต่อจำนวนผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรที่เป็นสาเหตุให้เกิดการกู้เงินเพื่อนำมาลงทุนหรือใช้เป็นทุนทรัพย์เพื่อการเพาะปลูก บำรุงดูแลสวนยางต่อไปเกิดผลกระทบตามมาในระยะยาว ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ฐานันท์ ชัยวัฒน์ และดร.ฉัตรวิทย์ องค์กรวิทย์ (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาในหัวข้อ “ผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ผลกระทบจากราคายางตกต่ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านสภาพจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแย่ลงไปด้วย และประเด็นปัญหาที่ครัวเรือนเกษตรกรประสบในปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนเงินกู้ที่นำมาลงทุน ราคายางพาราตกต่ำและไม่แน่นอน โรคและแมลงระบาด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสำรวจสวนยางพารา และการเสวนากลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 626 ตัวอย่าง ประกอบไปด้วย เกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา และพ้นการสงเคราะห์แล้ว(อยู่ในระหว่างเปิดกรีตให้ผลผลิต) โดยแต่สวนยางกำลังให้ผลผลิตและมีอายุตั้งแต่เริ่มเปิดกรีตจนถึงอายุ 25 ปี และผ่านการอบรม 3 หลักสูตร จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราในปี พ.ศ. 2558 ในด้านการกรีตยางพารา การผสมปุ๋ย และการผลิตยางพารา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.00 มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 61.00 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 37.00 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 35.00 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญส่วนใหญ่ ร้อยละ 28.60 มีอายุ 21 – 30 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 62.90 เป็นเพศชาย ร้อยละ 37.10 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 25.70 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี และมีประสบการณ์การทำเกษตร 31 – 40 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.70 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 60.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 28.60 มีประสบการณ์การทำเกษตรน้อยกว่า 21 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.60 มีอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 55.30 เป็นเพศชาย ร้อยละ 34.20 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 34.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.20 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 62.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 35.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 33.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.80 มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 79.50 เป็นเพศชาย ร้อยละ 28.20 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 43.60 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.70 มีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 52.00 เป็นเพศชาย ร้อยละ 44.00 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 33.30 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.90 มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 59.70 เป็นเพศชาย ร้อยละ 38.90 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 29.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.80 มีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 51.20 เป็นเพศชาย ร้อยละ 34.10 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 24.40 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.30 มีอายุ 31 – 40 ปี และมีอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 56.90 เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 98.00 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.10 มีสถานภาพ ร้อยละ 96.10 ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ร้อยละ 39.20 มีประสบการณ์การทำเกษตร 21 – 30 ปี

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.60 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 59.30 เป็นเพศชาย ร้อยละ 42.60 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาต้น ร้อยละ 37.00 มีประสบการณ์การทำเกษตร 41 – 50 ปี

5.1.2 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.82 คน เป็นเพศชาย 1.51 คน เป็นเพศหญิง 1.31 คน โดยทำงานอยู่ในภาคเกษตรเฉลี่ย 2.42 คน เป็นเพศชาย 1.32 คน เป็นหญิง 1.12 คน และทำงานอยู่นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.31 คน เป็นเพศชาย 0.16 คน เป็นหญิง 0.15 คน มีแรงงานจ้างทั้งหมดเฉลี่ย 0.73 คน เป็นเพศชาย 0.50 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหญิง 0.21 คน มีอัตราค่าจ้างประจำเฉลี่ย 284.04 บาท มีอัตราค่าจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 279.63 บาท มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 12.80 และไม่ได้ไปรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 87.20 มีสมาชิกในครัวเรือนไปรับจ้างทำการเกษตรอื่นๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 13.60 และไม่ได้ไปรับจ้างทำการเกษตรอื่น ๆ นอกครัวเรือน ร้อยละ 86.40 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 63.70 และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ร้อยละ 36.30 สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย ร้อยละ 15.50 ปัจจัยที่เลือกแรงงานจ้างกรีดยาง มีมือการกรีดยาง ร้อยละ 6.90 มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 36.42 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 34.75 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ทำสวนยางพารามากที่สุดเฉลี่ย 18.31 ไร่ การถือครองที่ดินที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของเฉลี่ย 33.03 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าเฉลี่ย 17.87 ไร่ มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 199,751.42 บาทต่อปี ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่ได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 167,246.47 บาทต่อปี รายได้ที่ได้จากสวนยางพาราเฉลี่ย 126,057.23 บาทต่อปี และเป็นรายได้อื่นๆ ที่มาจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 67,859.29 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 154,592.48 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้จ่ายหมดไปกับรายจ่ายอื่นๆ นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 91,656.05 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 61,344.68 บาทต่อปี และรายจ่ายจากสวนยางพาราน้อยสุดเฉลี่ย 34,053.99 บาทต่อปี มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 14,021.31 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 175,873.53 บาทต่อปี

5.1.3 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่เกษตรกรได้รับ

ผลจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด ส่วนใหญ่ใช้ ระบบกรีดยาง 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 79.40 และในรอบเดือนกรีดยางเฉลี่ย 17.52 วัน ในรอบปีกรีดยางเฉลี่ย 7.61 เดือน ในรอบปีกรีดยางเฉลี่ย 137.92 วัน รูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย คิดเป็นร้อยละ 77.50 สาเหตุในการเลือกรูปแบบผลผลิต ใช้ระยะเวลาในการทำงานน้อย คิดเป็นร้อยละ 65.20 ผลผลิตน้ำยางสดมีการผลิตในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยผลผลิตเฉลี่ยทั้ง 2 จังหวัด ในรูปน้ำยางสดจำนวนเท่ากับ 113 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 1,340.67 กิโลกรัม ใน 1 ปี การเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน 11,780.67 กิโลกรัม และมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง(%DRC) เท่ากับ 32.43 เปอร์เซ็นต์ โดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่นำน้ำยางสดไปขาย เท่ากับ 33.29 เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตยางแผ่นดิบ มีการผลิตใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยผลผลิตเฉลี่ยทั้ง 5 จังหวัด ในรูปแบบยางแผ่นดิบ 38.70 แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 44.11 กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนการเพาะปลูกได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 660.86 แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด 783.31 กิโลกรัมต่อเดือน ใน 1 ปีการเพาะปลูก ได้จำนวนยางแผ่นดิบรวม 7,591.76 แผ่น คิดเป็นกิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมด 8,014.64 กิโลกรัมต่อปี โดยปรกติยางแผ่นดิบตากยางไว้ประมาณ (นับตั้งแต่วันกรีต) 11.61 วัน ระดับชั้นยางแผ่นที่ขายอยู่ในชั้น 2.70 ผลผลิตยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7 มีด จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 293.36 กิโลกรัม กรณีตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย มีจำนวนยางก้อนถ้วยโดยเฉลี่ยก่อนเก็บมาขาย 7.44 มีด ก่อนขายได้ตากยางก้อนถ้วย 2.83 วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยต่อครั้งในการขาย 316.65 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ยราคาผลผลิตรูปแบบยางแผ่นดิบเฉลี่ยรวม 11 จังหวัด ที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 48.63 บาทต่อกิโลกรัม รูปแบบผลผลิตน้ำยางสดเท่ากับ 45.71 บาทต่อกิโลกรัม และรูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย อยู่ที่ 24.05 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตที่กลุ่มรับซื้อผลผลิตที่เป็นสมาชิกมาก คิดเป็นร้อยละ 53.80

5.2 อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการสังเคราะห์และเสนอแนะแผนการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่สอดคล้องและตอบสนองยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 – 2556” ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

5.2.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

จากสรุปผลการศึกษาวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง เป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน มีประสบการณ์การทำเกษตรที่ค่อนข้างยาวนาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราในด้านการพัฒนาบุคลากร เพราะอาจยึดติดกับกระบวนการทำการเกษตรแบบเก่า และไม่ยอมรับกระบวนการในการทำการเกษตรแบบใหม่ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการประกอบอาชีพอื่นร่วมด้วยนอกจากการทำสวนยางพารา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีเพียงพอต่อการทำสวนยางพารา และเพียงพอต่อการทำการเกษตรอื่นๆ และการเป็นสมาชิกกลุ่มสวนยาง สกย. เป็นส่วนใหญ่แสดงถึงการยอมรับในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น

5.2.2 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

จากสรุปผลการศึกษาวิจัยพบว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานครัวเรือนเป็นหลัก เนื่องจากมีแรงงานที่เพียงพออยู่แล้ว หรือสภาพเศรษฐกิจภายในครัวเรือนที่ไม่พอจะจ้างแรงงานเพิ่ม แต่มีบางส่วนที่เป็นแรงงานจ้างทั้งหมด อันเนื่องจากการแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอ หรือแรงงานในครัวเรือนเลือกที่จะประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่ยังเป็นที่ดินของตนเอง และยังใช้ประกอบอาชีพทางการเกษตรอยู่ แม้อาจมีการเช่าที่ดินเพิ่มเพื่อประกอบอาชีพทางการเกษตรบ้าง รายได้ของครัวเรือนมาจากภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และรายจ่ายของครัวเรือนหมดไปกับรายจ่ายอื่น ๆ นอกภาคเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราในด้านการ

เสริมรายได้และยกระดับชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง ที่ผลักดันให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและลดรายจ่ายด้านภาคเกษตรลง

5.2.3 ข้อมูลการจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับ

จากสรุปผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระบบกรีดที่เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกใช้ยังคงเป็น 2 เว้น 1 รูปแบบผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่เป็นยางก้อนถ้วย แสดงถึงว่าเกษตรกรยังเลือกรูปแบบการผลิตที่ง่ายและสะดวกมากกว่ารูปแบบผลผลิตที่ยู่งยาก ซึ่งอาจเกิดจากการขาดอุปกรณ์หรือความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลผลิต ผลผลิตยางพารา (ยางก้อนถ้วย) 293.36 กิโลกรัมต่อเดือน ซึ่งส่งผลต่อกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพยางที่เป็นวัตถุดิบราคายางพารา (ยางก้อนถ้วย) 24.05 บาทต่อกิโลกรัม เป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาประกาศเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราในด้านพัฒนาระบบตลาดยางในประเทศไทยและต่างประเทศ และแหล่งจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร เลือกที่จะขายผลผลิตกับกลุ่มรับซื้อผลผลิตที่เป็นสมาชิก แสดงถึงการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรทำให้เกิดการต่อรองราคาระหว่างผู้ซื้อและผู้ผลิต

สรุปแล้วสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรมีทั้งด้านเกษตรกร ที่อายุมีผลต่อประสิทธิภาพการปลูก ซึ่งสำคัญต่อจำนวนผลผลิต ด้านการจัดการผลผลิต การทำสวนยางยังใช้วิธีเดิมที่ล้าสมัยและเมื่อพบปัญหาใหม่ๆทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้ เกิดการขาดทุนผลผลิตเสียหายจำเป็นต้องขายผลผลิตในราคาต่ำกว่าทุนหรือยอมขาดทุนและหันไปกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้แทน ด้านตลาดและราคายางสำคัญต่อเกษตรกรมาก ราคายางพาราเป็นตัวแปรสำคัญต่อรายได้ของเกษตรกรอีกด้วยเพราะส่งผลต่อจำนวนผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรที่เป็นสาเหตุให้เกิดการกู้เงินเพื่อนำมาลงทุนหรือใช้เป็นทุนทรัพย์เพื่อนการเพาะปลูก บำรุงดูแลสวนยางต่อไปเกิดผลกระทบตามมาในระยะยาว ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ฐาปนีย์ ชัยพัฒน์ และดร.ฉัตรวิญ ้องคสิงห์ (2557) ซึ่งได้ทำการศึกษาในหัวข้อ “ผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ผลกระทบจากราคายางตกต่ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านสภาพจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแย่ลงไปด้วย และประเด็นปัญหาที่ครวัเรื้อนเกษตรกรประสบในปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนเงินกู้ที่นำมาลงทุน ราคายางพาราตกต่ำและไม่แน่นอน โรคและแมลงระบาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรคือราคามลผลิตที่เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหานี้สินส่วนใหญ่ของเกษตรกร ราคายางยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกษตรกรต้องเผชิญมาตลอด รวมทั้งตลาดที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลงสำรวจพื้นที่และเพิ่มจำนวนตลาดให้เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากเกษตรกรไม่ต้องการขายผ่านพ่อค้าคนกลางเพราะถูกกดราคาจนขาดทุน อีกทั้งยังต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดการอบรมอย่างสม่ำเสมอเรื่องการค้าปลีกขั้นพื้นฐานและการกำจัดโรคเกี่ยวกับยาง

5.3.2 ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

ควรมีการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนให้ชัดเจนว่าเงินที่ได้จากการปลูกยางพารานั้นคุ้มค่างกับเงินที่ลงทุนไปหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางและทางเลือกให้เกษตรกรในการตัดสินใจเสี่ยงลงทุนมากกว่าการลงทุนโดยไม่ทราบอะไรนอกจากเห็นเพื่อนบ้านทำแล้วดีจึงลองทำตามบ้าง การแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดอุปสรรคระหว่างการปลูกยางพาราก็เช่นกันทางรัฐควรตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นสำคัญเพื่อให้เกษตรกรรู้วิธีแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ เมื่อเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้วยตนเองได้ หากต่างฝ่ายต่างร่วมมือกันทางออกของปัญหาก็ไม่ไกลอีกต่อไปก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและเกษตรกรมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. 2548. ยางพารา. กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่
สำนักวิจัยและการพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- กฤษณี พิสิฐศุกุล. 2558. สถานการณ์ยางพาราปี 2557 และแนวโน้มปี 2558.
บทความ วิชาการ. ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- จารินี วัฒนไทย. 2554. ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาด
กลางหาตใหญ่ จังหวัดสงขลา. มหาลัยรามคำแหง สงขลา.
- ฐาปนีย์ ชัยพัฒน์ และฉัตรวิญญู อองคสิงห์. 2557. ผลกระทบราคายางพาราตกต่ำ
กับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธัญลักษณ์ แสนทวีสุข. 2554. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของตลาดกลาง
ยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- นาฎยา ประชุมรัตน์. 2553. การวิเคราะห์การผลิตและการตลาดของน้ำยางสดและ
ยางพาราแผ่นดิบ ของชาวสวนยางพารา ในตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จั
งหวัดสุราษฎร์ธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- บรรพต วิรุณราช. 2553. ศักยภาพการทำสวนยางของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
บทความวิจัย.
- บัญชา สมบูรณ์สุข ประวัตี เวทย์ประสิทธิ์ และ ทวีศักดิ์ นิยมบัณฑิต. 2556. แนวทางการแก้ไข
ปัญหายางพาราตกต่ำ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ. 2545. อุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบาย
การพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย. รายงานวิจัย.
สถาบันพระปกเกล้า.
- ผ่องพันธ์ มณีรัตน์. 2521. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.
โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัทธ์ธีรา รื่นพิทักษ์. 2554. เตรียมพร้อมอุตสาหกรรมยาง รองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.
สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภูมิศาสตร์ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2558. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://sites.google.com>. [1 ธันวาคม 2558].
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. 2552. การศึกษาวิถีชีวิตชุมชนวัดประหารระบือธรรม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.
 รายงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 - 2556. 2552. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก.
<http://www.rubberthai.com/about/pdf/strategy.pdf>
- ลักษณะและรูปแบบการจัดตลาดของตลาดยาง สกย. 2554. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://km.rubber.co.th/index.php>. [7 ตุลาคม 2558].
- เวชพล อ่อนละมัย. 2555. ลักษณะทางกายภาพ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือลักษณะทางกายภาพ. บริหารธุรกิจ.
 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร.
- สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. 2558. สถิติยาง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.rubberthai.com>. [6 ตุลาคม 2558].
- สมาคมยางพาราไทย. 2552. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา. [ออนไลน์].
 เข้าถึงได้จาก : http://www.thainr.com/th/message_detail.php?MID=27.
 [20 ตุลาคม 2558].
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุวรรณ บัวทวน. 2527. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
 ของชุมชนสองแห่งในจังหวัดขอนแก่น หมูบ้านอัมพวันและหมูบ้านคำแกนคูณ
 จังหวัดขอนแก่น. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรัญญา ศิริผล และคณะ. 2554. สวนยางพารากับกระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทาง
 เศรษฐกิจสังคมของชุมชนภาคเหนือตอนบน. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.
 คณะสังคมศาสตร์.
- อัศนี ปาจีนบุรวรรณ์. 2549. เกษตรกับวิถีชีวิตไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://www.gotoknow.org/posts/34869>. [20 ตุลาคม 2558].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

หนังสือตอบรับบทความวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการ
ระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

ชื่อโครงการ : โครงการสำรวจผลผลิตต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรในความดูแลของ
สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

สำหรับภาค.....เลขที่สงเคราะห์.....

ที่อยู่ที่ตั้งสวน.....

ชื่อ - สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....(ต้องเจ้าของสวนยางหรือทำสวนยางนี้)

วันที่สัมภาษณ์.....ที่อยู่.....

โทรศัพท์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ลักษณะพื้นฐานทางสังคม

1. อายุ.....ปี
2. เพศ   ชาย   หญิง
3. ระดับการศึกษา   ประถมศึกษาตอนต้น   ประถมศึกษาตอนปลาย
 มัธยมศึกษาตอนต้น   มัธยมศึกษาตอนปลาย   ปวช./ปวส.
 ปริญญาตรี   สูงกว่าปริญญาตรี   อื่น ๆ (ระบุ).....
4. นับถือศาสนา พุทธ   อิสลาม   คริสต์   อื่น ๆ (ระบุ).....
5. สถานภาพ โสด   สมรส   หย่า   หม้าย
6. อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา   ทำสวน (ระบุ).....   ทำนา
 ทำไร่ (ระบุ).....   เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....   ค้าขาย
 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ   อื่น ๆ (ระบุ).....
7. อาชีพรอง ทำสวนปาล์มน้ำมัน   ทำสวน (ระบุ).....   ทำนา
 ทำไร่ (ระบุ).....   เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....   ค้าขาย
 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ   อื่น ๆ (ระบุ).....
8. ประสบการณ์การทำเกษตร.....ปี
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
ชาย.....คน   อายุคนที่ 1.....ปี   อายุคนที่ 2.....ปี   อายุคนที่ 3.....ปี
หญิง.....คน   อายุคนที่ 1.....ปี   อายุคนที่ 2.....ปี   อายุคนที่ 3.....ปี
10. การเป็นสมาชิกกลุ่ม กลุ่มสวนยาง สกย.   กลุ่มออมทรัพย์
 สหกรณ์.....   กลุ่มขายผลผลิต.....   กลุ่มอื่นๆ (ระบุ) .....
- ไม่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

11. แรงงาน

- 11.1 แรงงานในครัวเรือน.....คน   ชาย.....คน   หญิง.....คน
- 11.1.1 ทำงานในภาคเกษตร.....คน   ชาย.....คน   หญิง.....คน
- 11.1.2 ทำงานนอกภาคเกษตร.....คน   ชาย.....คน   หญิง.....คน
- 11.2 แรงงานจ้าง.....คน   ชาย.....คน   หญิง.....คน
- 11.2.1 ประเภทของแรงงาน
- ( ) แรงงานจ้างประจำ อัตราค่าจ้าง.....บาท/.....
- กิจกรรมที่จ้างประจำ ได้แก่
- 1.....2.....3.....
- ( ) แรงงานจ้างชั่วคราว อัตราค่าจ้าง.....บาท/.....
- กิจกรรมที่จ้างชั่วคราว ได้แก่
- 1.....2.....3.....
- ( ) แรงงานจ้างกึ่งการแบ่งสรรผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวน : ลูกจ้าง = ...
- 11.3 คนในครอบครัวของท่านไปรับจ้างกรีดยางให้กับคนอื่นหรือไม่ ( ) ไม่มี ( ) มี.....คน
- 11.4 คนในครอบครัวของท่านไปรับจ้างทำเกษตรให้กับคนอื่นหรือไม่ ( ) ไม่มี ( ) มี.....คน
- 11.5 ท่านคิดว่าจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตเพียงพอหรือไม่ ( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ
- 11.6 สาเหตุที่จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ
- ( ) จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีน้อย   ( ) บุตรหลานต้องไปเรียนหนังสือ
- ( ) เป็นผู้สูงอายุ   ( ) การอพยพของแรงงานไปสู่ภาคการผลิตอื่น
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 11.7 ปัจจัยที่ตัดสินใจเลือกแรงงานจ้างกึ่ง

ประเด็น	เหตุผล
( ) ฝีมือการกรีดยาง	
( ) เงื่อนไขการแบ่งสรรผลประโยชน์	
( ) ความซื่อสัตย์และขยันทำงาน	
( ) จำนวนแรงงานกรีด	
( ) เป็นคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง	
( ) อายุต้นยาง	
( ) สภาพพื้นที่สวนยาง	
( ) อื่น ๆ (ระบุ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ลักษณะการถือครองที่ดิน

12.1 จำนวนพื้นที่ทั้งหมด.....ไร่

12.2 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่

สวนยางพารา.....ไร่ นา.....ไร่ สวนผลไม้.....ไร่

สวนปาล์มน้ำมัน.....ไร่ เลี้ยงสัตว์.....ไร่ อื่น ๆ.....ไร่

12.3 พื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นเจ้าของ.....ไร่ เอกสารสิทธิ์.....

12.4 พื้นที่ทำการเกษตรโดยการเช่า.....ไร่ อัตราค่าเช่า.....

12.5 ท่านคิดว่าขนาดพื้นที่ฟาร์มที่ใช้ในการผลิตที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่

 เพียงพอ   ไม่เพียงพอ

13. รายได้ของครัวเรือน.....บาท/ปี

13.1 รายได้จากฟาร์มทั้งหมด.....บาท/ปี   รายได้จากสวนยางพารา.....บาท/ปี

13.2 รายได้นอกฟาร์ม.....บาท/ปี

14. รายจ่ายของครัวเรือน.....บาท/ปี

14.1 รายจ่ายในฟาร์มทั้งหมด.....บาท/ปี   รายจ่ายในสวนยางพารา.....บาท/ปี

14.2 รายจ่ายนอกฟาร์ม.....บาท/ปี

15. ท่านใช้เงินลงทุนในการทำสวนยางพารามาจากแหล่งใด

สัดส่วนเงินลงทุน		กรณีกู้ยืม	
ของตนเอง (%)	กู้ยืม (%)	แหล่งเงินกู้	อัตราดอกเบี้ย (%)

16. เงินออมของครัวเรือน.....บาท/ปี

 ธนาคาร   กลุ่มออมทรัพย์/กลุ่มอื่น ๆ.....   อื่น ๆ.....

17. ท่านมีการกู้เงินหรือไม่

 ไม่กู้   กู้ จาก.....จำนวน.....บาท ดอกเบี้ย.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูล การจัดการผลิต ผลผลิตและราคาที่ได้รับ

18. ต้นทุนการผลิตยางพารา

18.1 การปลูกยางพารา ช่วงอายุ 0 - 1 ปี

ค่าเตรียมพื้นที่.....บาท/ไร่

ค่าปุ๋ย.....บาท/กระสอบ

ค่าแรงงาน.....บาท/ไร่

ค่าวัสดุปลูก.....บาท/ไร่

18.2 การจัดสวนยางพารา ช่วงอายุ 2 ปี ถึงเปิดกรีด

ค่าปุ๋ย.....บาท/กระสอบ

ค่าการป้องกันกำจัดโรค.....บาท/ไร่

ค่าการกำจัดวัชพืช.....บาท/ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18.3 การกรีดยางพารา ช่วงอายุที่เปิดกรีดจนถึงปัจจุบัน
ค่าแรงงานกรีดและเก็บผลผลิต.....บาท/ไร่

19. ระบบกรีด

19.1 ระบบกรีดที่ท่านใช้ในปัจจุบัน.....

19.2 ในรอบเดือนท่านกรีดยางพาราได้.....วัน ในรอบปี ท่านประมาณการจำนวน
วันกรีดยางพาราของท่านได้.....เดือน หรือคิดเป็นวันได้.....วัน

20. ผลผลิตยางพารา

20.1 รูปแบบผลผลิตที่ท่านผลิตได้

( ) น้ำยางสด ( ) ยางแผ่น ( ) ยางก้อนถ้วย ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

20.2 สาเหตุที่ท่านเลือกรูปแบบผลผลิต

- ( ) ใช้ระยะเวลาในการทำงานน้อย ( ) ภาวะขาดแคลนแรงงาน
( ) ขั้นตอนการผลิตง่าย ( ) ขาดแคลนอุปกรณ์ผลิตยางแผ่น
( ) ได้รับรายได้ที่เป็นเงินสดเร็วขึ้น ( ) แหล่งรับซื้อเป็นผู้กำหนด
( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

20.3 รายละเอียดเกี่ยวกับผลผลิตยางพาราและราคาที่ได้รับของท่าน

20.3.1 กรณียางแผ่นดิบ

ผลผลิตยางแผ่นดิบ.....แผ่นต่อวัน คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด.....กิโลกรัม
ต่อวัน และใน 1 เดือนได้ จำนวน.....แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด.....กิโลกรัมต่อเดือน
และใน 1 ปี การเพาะปลูกได้จำนวนแผ่นดิบรวม.....แผ่น คิดเป็นกิโลกรัมทั้งหมด.....
กิโลกรัมต่อปี โดยปกติยางแผ่นดิบที่ท่านขายท่านตากยางไว้ประมาณ.....วัน นับตั้งแต่วันกรีด
และระดับชั้นยางแผ่นที่ท่านขายอยู่ในชั้น..... ราคาเฉลี่ยผลผลิตยางแผ่นดิบที่ท่านได้รับจากการ
ขายยางแผ่นดิบ.....บาท/กิโลกรัม

ท่านคิดว่าราคาขายที่ท่านขายได้ต่ำกว่าราคาประกาศหรือไม่.....

.....
.....

20.3.2 กรณีน้ำยางสด

ผลผลิตน้ำยางสด.....กิโลกรัมต่อวัน ใน 1 เดือนได้น้ำยางสดจำนวน.....
กิโลกรัม และใน 1 ปี การเพาะปลูกได้น้ำยางสดจำนวน.....กิโลกรัม เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง
(%DRC) ของท่านโดยเฉลี่ยที่ได้รับในการขายยาง ณ แหล่งที่ท่านนำน้ำยางสดไปขาย.....%
ราคาเฉลี่ยผลผลิตน้ำยางสดที่ท่านได้รับจากการขาย.....บาทต่อกิโลกรัม ท่านคิดว่าราคาขายที่
ท่านขายได้ต่ำกว่าราคาประกาศ หรือไม่เพราะเหตุใด.....

.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

20.3.3 กรณียางก้อนถ้วย

จำนวนยางก้อนถ้วยที่ท่านขายโดยเฉลี่ยที่มีติดก่อนเก็บมาขาย.....มีด
(1 มีดหมายถึงถึง 1 วันกรี๊ด) จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยที่ท่านขายได้ต่อครั้งในการขาย.....
กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยยางก้อนถ้วยที่ท่านได้รับหลังจากหักค่าขนส่ง ค่าปนเปื้อน และอื่น ๆ ตามผู้ซื้ออ้าง
.....บาท/กิโลกรัม

กรณีมีการตากยางก้อนถ้วยก่อนแล้วขาย จำนวนมีด.....มีด ก่อนขายท่านได้
ตากยางก้อนถ้วย.....วัน จำนวนผลผลิตยางก้อนถ้วยที่ท่านขายได้ต่อครั้งในการขาย.....
กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยยางก้อนถ้วยที่ท่านได้รับหลังจากหักค่าขนส่ง ค่าปนเปื้อน และอื่น ๆ ตามผู้ซื้ออ้าง
.....บาท/กิโลกรัม ท่านคิดว่าราคาขายยางก้อนถ้วยที่ท่านได้รับเฉลี่ยในปัจจุบันพอใจหรือไม่เพราะ
เหตุใด.....
.....
.....

20.4 แหล่งจำหน่ายผลผลิตของท่าน

- ( ) โรงงาน ( ) กลุ่มรับซื้อผลผลิตที่เป็นสมาชิก ( ) พ่อค้าคนกลาง
( ) ร้านรับซื้อในท้องถิ่น ( ) จุดขายน้ำยาง ( ) อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการขายผลผลิตของเกษตรกร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรชาวสวนยางไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์

21. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการขายผลผลิตยางพาราของเกษตรกร

21.1 ปัจจัยเหล่านี้ท่านคิดว่าเป็นปัญหาต่อการขายผลผลิตของท่านหรือไม่ให้เหตุผลประกอบ

การตอบ ให้ตอบเป็นหมายเลขดังนี้ 1 มีปัญหามาก(มากกว่า 75 %) 2 มีปัญหาบ้างแต่ไม่มาก (51 – 74 %) 3 มีปัญหาน้อย(25 – 49 %) 4 ไม่มีและไม่ใช้ปัญหา(0 – 24 %) และทุกกรณีกรุณาให้เหตุผลประกอบด้วย

ปัจจัย	ปัญหา (ใส่หมายเลข)	เหตุผลประกอบ
1. ผู้ซื้อผลผลิตระบุ.....		
1.1 กดราคาโดยอ้างเหตุผลเรื่องต้นทุนของตนเอง		
1.2 ผู้ซื้อบางพื้นที่ฮ้างและสมคบกันแบ่งพื้นที่รับซื้อ		
1.3 ผู้รับซื้อที่มีจำนวนน้อย		
1.4 แหล่งรับซื้อที่น้อย		
1.5 ผู้ซื้อไม่ซื้อสัตย์		
1.6 ไม่ทราบส่วนต่างหรือไม่รู้เท่าทันพ่อค้า		
1.7 อื่น ๆ ระบุ.....		
2. เกษตรกรเอง		
2.1 ไม่มีความรู้และไม่ได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านราคาที่ชัดเจนเพื่อการตัดสินใจในการขาย		
2.2 ความเข้มแข็งกลุ่มมีน้อยทำให้สมาชิกบางคนไม่เข้าร่วมกลุ่มในการขาย		
2.3 คุณภาพของผลผลิตที่ผลิตต่ำ		
2.4 ความไม่สะดวกในการนำยางไปขายเพราะห่างไกลจากแหล่งขาย		
2.5 ปัญหาค่าใช้จ่ายการขนส่ง		
2.6 ผลผลิตไม่แน่นอนทำให้ถูกกดราคาจากผู้ซื้อ		
2.7 อื่น ๆ ระบุ.....		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัย	ปัญหา (ใส่หมายเลข)	เหตุผลประกอบ
3. ช่องทางการขาย		
3.1 ทางเลือกในช่องทางการตลาดในปัจจุบันมีน้อยทำให้เกษตรกรไม่มีทางเลือก		
3.2 ในช่องทางที่เกษตรกรเลือกมีผู้เกี่ยวข้องมากจนเกินไปทำให้ราคาที่ขายได้ต่ำเนื่องจากการหักค่าใช้จ่ายของผู้ซื้อ		
3.3 เกษตรกรมีโอกาสดขายผลผลิตตนเองโดยตรงกับโรงงานน้อยต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง		
3.4 การขายผ่านกลุ่มมีข้อจำกัดในเรื่องการได้รับเงินเข้า		
3.5 ราคาที่เกษตรกรขายได้จากพ่อค้าดีกว่าผ่านกลุ่มทำให้กลุ่มมีปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการและการควบคุมปริมาณเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง		
3.6 กลุ่มที่ท่านเป็นสมาชิกมีปัญหาที่ไม่สามารถต่อรองราคาให้กับสมาชิกได้		
3.7 อื่น ๆ		
4. ปัญหาการจัดการผลผลิตเพื่อการขาย		
4.1 ปัจจุบันท่านมีปัญหาการขนส่งผลผลิตไปขายหรือไม่		
4.2 ท่านมีปัญหาแรงงานในการขายหรือไม่		
4.3 ปัญหาค่าใช้จ่ายในการขายผลผลิตของท่าน		
4.4 อื่น ๆ		

21.2 ปัญหาอื่นๆนอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน 21.1 ที่มีผลต่อการขายผลผลิตของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรชาวสวนยางไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์

การตอบ ให้ตอบเป็นหมายเลขดังนี้ 1 มีปัญหามาก(มากกว่า 75 %) 2 มีปัญหาบ้างแต่ไม่มาก (51 – 74 %) 3 มีปัญหาน้อย(25 – 49 %) 4 ไม่มีและไม่ใช้ปัญหา(0 – 24 %) และทุกกรณีกรุณาให้เหตุผลประกอบด้วย

ปัญหา	ปัญหา (ใส่หมายเลข)	เหตุผลประกอบ
1. ด้านการใช้เทคโนโลยีการผลิตและการจัดการสวนยาง		
1.1 พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกให้ผลผลิตน้อย		
1.2 สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ปลูกต่ำและไม่เหมาะสม		
1.3 ลักษณะพื้นที่ปลูกไม่เหมาะสมต่อการปลูกยาง		
1.4 ใช้สูตรปุ๋ยไม่ตรงกับทางวิชาการกำหนดในช่วงอายุยางแต่ละช่วง		
1.5 ขาดการใส่ปุ๋ยบำรุงให้เป็นไปตามกำหนด		
1.6 การป้องกันกำจัดโรคน้อย		
1.7 มีการกำจัดวัชพืชน้อย		
1.8 ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง		
2. ด้านการกรีดยางพารา		
2.1 ปิดกรีดยางพาราในขณะที่ต้นยางพาราไม่ได้ขนาดเปิดกรีดยังตามสถาบันวิจัยยางกำหนด		
2.2 หน้ากรีดยางแห้งตาย และเสียหายอันเนื่องมาจากแรงงานกรีดยางขาดทักษะ		
2.3 ใช้ระบบกรีดยางถี่เกินไปทำให้ผลผลิตที่ต่ำ (กรีดยางติดต่อกันมากกว่า 2 วัน)		
2.4 กรีดยางพาราในช่วงไม่เหมาะสมเช่น ฝนตก ยางผลัดใบ และช่วงแล้งจัด		
2.5 ปัญหาอื่น ๆ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา	ปัญหา (ใส่หมายเลข)	เหตุผลประกอบ
3. ด้านภูมิอากาศที่มีผลต่อการผลิตยางพารา		
3.1 ฤดูกาลไม่แน่นอนทำให้จำนวนวันกรีตที่ไม่แน่นอนและมีแนวโน้มน้อยลง		
3.2 ภาพรวมในปัจจุบันปัญหาเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง(%DRC) เฉลี่ยในแต่ละสวนลดลงเมื่อเทียบกับในอดีตเป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง		
3.3 สภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อปัญหาปริมาณผลผลิตของเกษตรกรที่ลดลง		
3.4 ปัญหาอื่น ๆ		

21.4 ปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน 21.3 ที่มีผลต่อทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรชาวสวนยางไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 เสนอแนะแผนการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของเกษตรกรที่สอดคล้องและตอบสนองยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552 – 2556

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๕๖.๐๖/๖๐๐๕

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
อ.จอมบึง จ.ราชบุรี ๗๐๑๕๐

๒๕ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ตอบรับบทความวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ

เรียน คุณอุษณิษา บันทะวงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินผลการพิจารณาคุณภาพบทความวิจัย

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง : ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนาทางพารา ๑๑ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ ๔ "สร้างองค์ความรู้ สู่การพัฒนา นำพาสังคม" ในวันอังคารที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี นั้น

บัดนี้คณะกรรมการคัดกรองบทความวิจัยได้พิจารณาบทความของท่านแล้ว ขอแจ้งให้ทราบว่าผลงานของท่านผ่านการคัดเลือกให้นำเสนอผลงานภาคบรรยาย ในการนี้ขอให้ท่านดำเนินการ ดังนี้

๑. ปรับแก้บทความวิจัยตามข้อเสนอแนะ ถ้าประเด็นใดไม่สามารถแก้ไขได้ให้ชี้แจงเหตุผล และจัดพิมพ์บทความให้ถูกต้องตามแบบฟอร์มที่กำหนด โดยดาวน์โหลด Template แบบฟอร์มได้จากเว็บไซต์ <http://irdmcrumcr.ac.th> และส่งกลับมายังสถาบันวิจัยและพัฒนา ภายในวันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ หากไม่ได้รับผลงานที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วในเวลาที่กำหนด และไม่ปฏิบัติตามแบบฟอร์มที่แจ้ง สถาบันวิจัยและพัฒนาจะตีพิมพ์เฉพาะบทความที่ยื่นมา ไม่ตีพิมพ์บทความวิจัยฉบับเดิม

๒. ชำระค่าลงทะเบียน จำนวน ๒,๐๐๐ บาท โดยฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์เลขที่ ๗๔๔-๐-๒๐๑๙๓-๐ ชื่อบัญชีสถาบันวิจัยและพัฒนา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาจอมบึง ภายในวันเสาร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินมาที่อีเมลล์ : researchmcr@gmail.com หรือโทรสาร ๐๓๒ - ๒๖๑๐๗๘ และนำหลักฐานการชำระเงินตัวจริงมารับใบเสร็จรับเงิน ณ จุดลงทะเบียนในวันนำเสนองาน

๓. เตรียมนำเสนอบทความวิจัยด้วยวาจา (oral presentation) ไม่เกิน ๑๕ นาที และตอบคำถาม ๕ นาที โดยส่งไฟล์ Power Point ๒๐๐๗ สำหรับการนำเสนอ บันทึกลงแผ่น CD-ROM มายังสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ๔๖ หมู่ ๓ ต.จอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี ๗๐๑๕๐ และส่งทางอีเมลล์ : researchmcr@gmail.com ภายในวันเสาร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาจะแจ้งรายละเอียดกำหนดการนำเสนอให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพร โพธิ์สุวรรณค์)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
โทร ๐๓๒-๒๖๑๗๙๐-๗ ต่อ ๑๒๐๐ - ๒ โทรสาร ๐๓๒ - ๒๖๑๐๗๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอุษณิษา นันทะวงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2536
ที่อยู่	65 หมู่ 4 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนเทศบาล 4 วัดเมืองใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนา
ยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Impact on Farmers Economic and Social from the Rubber
Development Strategy 11 Provinces in Northeast Thailand

อุษณิษา นันทวงษ์¹ นริสา ทรงไตรย์² อารัง เมฆโหรา³ กิตติพงษ์ ภูระหงษ์⁴
เกศกนก ผ่องสุขใจ⁵ พงศ์วุฒิ ยากลิ้นหอม⁶ พสธร ปัญญาวงศ์งาม⁷ สุชนา เต็มงามธนา⁸
¹⁻⁸สาขาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง 626 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS จากการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรที่หัน มาปลูกยางพาราพบว่ามีปัญหา ในด้านเศรษฐกิจที่เกษตรกรเผชิญหน้ามาอย่างยาวนาน ราคาขายพาราดกต่ำและมี จำนวนหนี้สินเกินเงินออมคือสิ่งที่เห็นได้ชัดเมื่อต้องมีการลงทุน ต้นทุนจำเป็นอย่างมากเกษตรกรที่เงินทุนไม่พอจึง ต้องหันหน้าเข้าหาเงินกู้ต่างมีดอกเบี้ยต่างกันไปในพื้นที่ เมื่อได้เงินมาลงทุนแต่หากผลผลิตที่ได้ขายมีราคา ตกต่ำไม่ได้ราคาอย่างที่คาดหวังหนี้ที่มีจึงถูกยื้อระยะยาวออกไปพร้อมกับดอกเบี้ยที่สูงขึ้นเป็นเงาตามตัว ผลจากการ วิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 14,021.31 บาทต่อปี และมี จำนวนเงินกู้เฉลี่ย 175,873.53 บาทต่อปี แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างเงินออมโดยเฉลี่ย ที่มีจำนวนน้อยกว่าหลายเท่าตัวกับจำนวนเงินกู้ที่มีจำนวนมากกว่าโดยเฉลี่ย ทั้ง 11 จังหวัด

คำสำคัญ: ผลกระทบ ยางพารา เศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

This research aims to study the social and economic effects to farmers in 11 provinces in the North-East from rubber development strategy. Those provinces include Kalasin province, Khon Kaen province, Nakhon Ratchasima province Buriram province, Sisaket Province, Yasothon province, Mukdahan province, Roi et province, Surin province Amnat Charoen, and Ubon Ratchathani province, by using an interview as a tool for data collection. The sample group is 626 farmers. Data were analyzed by using SPSS. From the shift of farmers that tends to do rubber plantation, there are also economic problems existed as following detail: the rubber price drop,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

debt over saving, and progressing capital loan with interest rates different in each area. Moreover, the problem will be prolonged if the rubber price still drops, which means that the farmers cannot return the whole amount of the loan and interest still runs.

The results from the analysis show that the farmers' households in all 11 provinces have average savings of 14,021.31 baht per year; the average loan amount is 175,873.53 baht per year. The explicit differences between average saving and average loan, presents that the average saving was many times less than the average loan.

Keywords: The impact, The Rubber, Economic and Social, The Rubber Development Strategy, Northeast Thailand

บทนำ

เกษตรกรชาวสวนยางเป็นประชากรอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านรายได้ เนื่องจากผลผลิตจากการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตที่ขึ้นๆ ลงๆ ตามภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะที่เพิ่งเกิดขึ้น นั่นคือจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ตกต่ำและเงินชะลอการสั่งซื้อ ซึ่งตลาดการซื้อขายจะเป็นการใช้จริงเพียงแค่ 50 % เท่านั้น นอกจากนั้นจะเป็นการซื้อขายกระดาษหรือการซื้อขายล่วงหน้า ผันผวนอย่างหนักและส่งผลกระทบต่อตลาดยางที่ซื้อขายจริง ทันทและต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวของเกษตรกรอย่างจริงจัง เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นพืชยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเกษตรที่มีมูลค่ารวมกว่า 2 แสนล้านบาท นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางไม่ต่ำกว่า 6 ล้านคน ในช่วง 4-5 ปีนี้ ที่ผ่านมานโยบายภาครัฐมุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณการผลิต และการเพิ่มพื้นที่ปลูกยาง ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญต่อปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง อาทิ 1. ความผันผวนของราคายาง จากปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาวะเศรษฐกิจโลก ผลผลิต ความต้องการ การซื้อขายล่วงหน้าสต็อกยาง อัตราดอกเบี้ย ค่าเงินบาท และราคาน้ำมัน 2. การขาดข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ ของเกษตรกรชาวสวนยาง 3. การขาดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรชาวสวนยาง ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ สนใจข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยางพาราเพื่อให้เท่าทันและสามารถปรับตัวได้ภายใต้สถานการณ์ยางพาราที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพื่อก่อให้เกิดธรรมาภิบาลการตลาดตลอดสายนับตั้งแต่บริษัท พ่อค้า กลุ่มน้ำยางและชาวสวนยาง (สมาคมยางพาราไทย, 2558) การเพิ่มปริมาณของผลผลิตยางพาราด้วยการขยายพื้นที่ปลูก ซึ่งอาจมีผลกระทบที่อาจเกิดปัญหาได้ในอนาคต เช่น การที่เงินขยายพื้นที่ปลูกภายในประเทศ อีกทั้งการที่ประเทศในอาเซียนจะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 จะส่งผลให้การลงทุนและบริการเคลื่อนไหวอย่างเสรี จึงมีแนวโน้มว่าอาจมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนด้านยางพาราไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่าไทย ทำให้ในระยะยาวประเทศไทยอาจเสียเปรียบทั้งต้นทุนด้านโลจิสติกส์และค่าแรง ปัญหาดังกล่าวนี้นหากไม่มีการเตรียมการวางแผนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงก็อาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยได้ (พัทธ์ธีรา รื่นพิทักษ์, 2554)

เมื่อเวลาผ่านไปวิถีชีวิตของเกษตรกรชาวสวนผู้ปลูกยางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ทั้งทางด้านสังคมที่มีการปรับเปลี่ยนเมื่อมีการปลูกยางพาราเป็นรายได้หลักมากขึ้น เวลาทำงานเปลี่ยนแปลงไป จากเมื่อก่อนทำงานทำไร่ออกทำงานในตอนกลางวันเปลี่ยนมากรีดยางตอนกลางคืนเข้านอนในตอนกลางวันแทน การพบปะมีปฏิสัมพันธ์กันของชาวสวนลดน้อยลง ในด้านเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเคยทำไร่นาเปลี่ยนแปลงพื้นที่มาเป็นสวนยางต้องใช้เงินมากขึ้น การได้เห็นว่าคนปลูกยางก่อนหน้าตนเองนั้นมีรายได้ดี หลายคนหันมาปลูกยางพาราทันทีโดยอาศัยการกู้ยืมจากแหล่งเงินที่มีโดยจ่ายดอกเบี้ยในอัตราต่างกันไปตามแต่พื้นที่ เมื่อหันมาปลูกมากเข้ายางพาราล้นตลาดมีราคาต่ำลง การจัดการปลูกยางไม่ได้ประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์พัฒนายางพารายังมีช่องโหว่ รายได้ไม่พอใช้หนี้สินด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากยุทธศาสตร์ยางพารา ผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบที่แท้จริง และสามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยแต่ละสวนยางกำลังให้ผลผลิตและมีอายุตั้งแต่เริ่มเปิดกรีดจนถึงอายุ 25 ปี และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ผ่านการอบรม 3 หลักสูตร จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราในปี พ.ศ. 2557 ในด้านการกรีดยางพารา การผสมปุ๋ย และการผลิตยางพารา โดยได้จากการคำนวณสูตร Taro Yamane ได้ทั้งสิ้นจำนวน 626 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1.2 ขอบเขตเนื้อหา

ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ข้อมูลด้านการจัดการผลิต ต้นทุนการผลิตยางพารา ข้อมูลด้านผลผลิตและราคาที่ได้รับ

1.3 ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการ 11 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ใช้ระยะเวลา 5 เดือน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสำรวจสวนยางพารา และการเสวนากลุ่มด้วยแบบสัมภาษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 - วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 โดยทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 626 ราย เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์ได้จำนวนทั้งสิ้น 626 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบความถูกต้องความเรียบร้อยแล้วโดยนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติที่ต้องการจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายที่ได้จากการประมวลผลข้อมูล สรุปผลการวิจัยและทำรายงานการวิจัย โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปSPSS เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่ต้องการ

ผลการวิจัย

1) ระบบกรีต

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด ส่วนใหญ่ใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 79.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 6.90 น้อยที่สุด ระบบกรีต 3 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.52 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.61 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 137.92 วัน ดังตารางที่ 1 เมื่อพิจารณารูปแบบด้านระบบกรีตรายจังหวัดพบว่า

เกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 84.00 และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 18.44 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 8.18 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 152.00 วัน

เกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.00 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.64 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 133.27 วัน

เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 68.60 และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 16.71 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 6.50 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 110.33 วัน

เกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.66 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.37 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 148.92 วัน

เกษตรกรจังหวัดยโสธร ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 26.7๑ น้อยที่สุด ระบบกรีต 3 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 11.10 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 16.91 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.91 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 137.31 วัน

เกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 33.30 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 15.23 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.17 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 128.57 วัน

เกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ ใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.00 รองลงมา ระบบกรีต 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 10.70 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.73 วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.70 เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 140.95 วัน

เกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ทั้งหมดใช้ ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ ในรอบเดือนกรีตเฉลี่ย 17.1๑ วัน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 7.๑๑ เดือน ในรอบปีกรีตเฉลี่ย 1๑๑.๑๑ วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ระบบกริด 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.90 รองลงมา ระบบกริด 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกริดเฉลี่ย 17.78 วัน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 7.55 เดือน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 133.45 วัน

เกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ระบบกริด 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.40 รองลงมา ระบบกริด 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกริดเฉลี่ย 17.54 วัน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 7.23 เดือน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 127.10 วัน

เกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา ใช้ระบบกริด 2 เว้น 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมา ระบบกริด 1 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 3.70 ตามลำดับ และ ในรอบเดือนกริดเฉลี่ย 18.19 วัน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 7.25 เดือน ในรอบปีกริดเฉลี่ย 131.78 วัน

2) ราคาขายพารา (บาท/กิโลกรัม)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยราคาผลผลิตรูปแบบยางแผ่นดิบเฉลี่ยรวม 11 จังหวัด ที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 48.63 บาทต่อกิโลกรัม รูปแบบผลผลิตน้ำยางสดเท่ากับ 45.71 บาทต่อกิโลกรัม และรูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย อยู่ที่ 24.05 บาทต่อกิโลกรัม ราคาน้ำยางสด

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตน้ำยางสด มีการผลิตในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น โดยในจังหวัดบุรีรัมย์ราคาเฉลี่ยผลผลิตรูปแบบน้ำยางสดที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 46.54 บาทต่อกิโลกรัม และจังหวัดนครราชสีมาเท่ากับ 35.00 บาทต่อกิโลกรัม ราคายางแผ่นดิบ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางแผ่นดิบ มีการผลิตใน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมา โดยราคาผลผลิตเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในจังหวัดอุบลราชธานีสูงที่สุด เท่ากับ 51.21 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาคือจังหวัดอำนาจเจริญ เท่ากับ 48.00 บาทต่อกิโลกรัม และน้อยที่สุดคือจังหวัดร้อยเอ็ดเท่ากับ 44.50 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ราคายางก้อนถ้วย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบผลผลิตยางก้อนถ้วย มีการผลิตใน 11 จังหวัด โดย ราคาผลผลิตเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในจังหวัดมุกดาหารสูงที่สุด เท่ากับ 27.88 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาคือจังหวัดยโสธร เท่ากับ 26.79 บาทต่อกิโลกรัม และน้อยที่สุดคือจังหวัดขอนแก่นเท่ากับ 21.33 บาทต่อกิโลกรัม

3) เงินออมในครัวเรือนและจำนวนเงินกู้ (ตารางที่ 1)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัด มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 14,021.31 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 175,873.53 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 8,351.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 105,397.96 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 10,262.86 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 178,555.56 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดขอนแก่น มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 4,320.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 195,588.24 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดร้อยเอ็ด มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 17,558.95 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 185,789.47 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดยโสธร มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 12,155.56 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 229,063.33 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 33,171.79 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 213,160.00 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 10,720.00 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 210,277.78 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 6,416.67 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 207,553.19 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 18,590.24 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 193,539.68 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 3,911.76 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 76,206.90 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา มีเงินออมในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 35,814.81 บาทต่อปี และมีจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 161,324.39 บาทต่อปี

ตารางที่ 1 ข้อมูลเงินออมในครัวเรือนและจำนวนเงินกู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน 11 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ลักษณะที่ปรากฏ	จังหวัด อุดรธานี (N = 100)	จังหวัด อำนาจเจริญ (N = 35)	จังหวัด ขอนแก่น (N = 35)	จังหวัด ร้อยเอ็ด (N = 38)	จังหวัด ยโสธร (N = 45)	จังหวัด มุกดาหาร (N = 39)	จังหวัด สุรินทร์ (N = 75)	จังหวัด ศรีสะเกษ (N = 72)	จังหวัด บุรีรัมย์ (N = 82)	จังหวัด กาฬสินธุ์ (N = 51)	จังหวัด นครราชสีมา (N = 54)	รวมเฉลี่ย
1. เงินออมและ จำนวนเงินกู้(เฉลี่ย) บาทปี												
1.1 เงินออม	8,351.00	10,262.86	4,320.00	17,558.95	12,155.56	33,171.79	10,720.00	6,416.67	18,590.24	3,911.76	35,814.81	14,021.31
1.2 จำนวนเงินกู้	105,397.96	178,555.56	195,588.24	185,789.47	229,063.33	213,160.00	210,277.78	207,553.19	193,539.68	76,206.90	161,324.39	175,873.53

สรุป

จากการผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทั้ง 11 จังหวัดใช้ระบบกรีต 2 เว้น 1 คิดเป็นร้อยละ 79.40 มากที่สุดซึ่งส่งผลต่อการได้รับผลผลิตที่เป็นน้ำยางเป็นระบบที่ได้มาตรฐานไม่กรีตบ่อยเกินไปจนต้นยางผลิตไม่ทันต้น โทรมมีอายุน้อยกว่าปกติ และไม่บ่อยเกินไป ราคาผลผลิตเฉลี่ยราคาผลผลิตรูปแบบยางแผ่นดิบเฉลี่ยรวม 11 จังหวัด ที่เกษตรกรขายได้เท่ากับ 48.63 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจากอดีตถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อจากสวน ปัญหาของการขาดแคลนตลาดยางใกล้บ้านเป็นอีกปัญหาที่มีความสำคัญเพราะพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่มักเอาเหตุผลนี้มาอ้างเพื่อกดราคาผลผลิตลง อีกทั้งเกษตรกรไม่ได้ติดตามข่าวสารของตลาดยางพาราทำให้ไม่ทราบว่ามีราคาปัจจุบันอยู่ที่เท่าไร บางจังหวัดถูกกดราคาจนขาดทุนต้องกู้หนี้ยืมสินเกิดความลำบากในการใช้ชีวิต โดยค่าเฉลี่ยเงินออมนั้นมีจำนวนไม่มากเพราะไม่สามารถออมได้เยอะๆจากการขายผลผลิต จะเปลี่ยนอาชีพก็เปลี่ยนไม่ได้เพราะลงทุนไปมาตั้งแต่เริ่มปลูก จากการศึกษาที่พบในช่วงต้นช่องโหว่ของยุทธศาสตร์ยางพารายังคงมีอยู่ในอนาคตว่าปัญหาเหล่านี้จะได้รับการเหลียวแลและแก้ไขต่อไปจากหลายๆหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีนำไปใช้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลกระทบของราคาผลผลิตที่ตกต่ำของเกษตรกรทั้ง 11 จังหวัดนั้นพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานันท์ ชัยพัฒน์ และดร.ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าผลกระทบจากราคายางตกต่ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านสภาพจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแย่ลงไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบที่มีต่อเกษตรกรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา 11 จังหวัดในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรคือราคาผลผลิตที่เป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหาหนี้สินส่วน ใหญ่ของเกษตรกร ราคายางยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกษตรกรต้องเผชิญมาตลอด รวมทั้งตลาดที่รับซื้อผลผลิตจาก เกษตรกรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องลงสำรวจ พื้นที่และเพิ่มจำนวนตลาดให้เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากเกษตรกรไม่ต้องการขายผ่านพ่อค้าคนกลางเพราะถูก กดราคาจนขาดทุน อีกทั้งยังต้องการให้เจ้าหน้าที่จัดการอบรมอย่างสม่ำเสมอเรื่องการค้าปลีกและกักขังและกำจัด โรคเกี่ยวกับยาง

เอกสารอ้างอิง

- ฐานันท์ ชัยพัฒน์ และดร.ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์. 2557. ผลกระทบราคายางพาราตกต่ำกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ ชีวิตประชาชน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการ บริหารธุรกิจ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พัทธ์ธีรา รื่นพิทักษ์. (2554). เตรียมพร้อมอุตสาหกรรมยางรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สำนักเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม.
- สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. 2558. สถิติยาง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.rubberthai.com.\[6 ตุลาคม 2558\].](http://www.rubberthai.com.[6 ตุลาคม 2558].)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้